

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Studijní program: Hudební umění

Studijní obor: Hudební produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PROJEKT SOUKROMÉ HUDEBNÍ ŠKOLY

Zdeňka Švehláková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Štílec, CSc.

Oponent práce: Ing. Roman Bělor

Datum obhajoby: 7. 6. 2016

Přidělovaný akademický titul: Bakalář umění

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Study programme: Music Art

Field of study: Music Production

BACHELOR'S THESIS

THE PRIVATE MUSIC SCHOOL PROJECT

Zdeňka Švehláková

Leader: doc. PhDr. Jiří Štílec, CSc.

Examiner: Ing. Roman Bělor

Date of graduate: 7. 6. 2016

Title: Bachelor of Arts

Prague, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Projekt soukromé hudební školy

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků bakalářské práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na téma soukromých hudebních škol v České republice. Práce se skládá ze tří částí. První část pojednává o dějinách českého hudebního školství od středověku do 20. století. Druhá část se věnuje hudebnímu vzdělávacímu systému od roku 1989 do současnosti. Zahrnuty jsou všechny stupně školství: základní, střední (konzervatoře) a vysoké umělecké školy. Hlavní pozornost je zaměřena na základní stupeň hudebního školství, především na porovnání státních škol, soukromých škol a dalších forem uměleckého vzdělávání v České republice.

Třetí část je věnována tématu založení soukromé hudební školy. Cílem je popsat postup při zakládání firmy, nezbytné předpoklady podnikatele a povinnosti spojené s podnikáním v České republice. Dále jsou uvedeny formy marketingu školy a postup při hledání klientů i vhodných zaměstnanců.

Abstract

The bachelor's thesis focuses on private music schools in the Czech Republic. The thesis consists of three parts. The first part focuses on the history of the Czech music education system from the Middle Ages to the 20th century. The second part deals with the music education system from 1989 to the present. It contains information on all levels of schools: elementary schools, high schools (conservatories) and universities. The main attention is focused on elementary music education, especially on the comparison between state schools, private schools and other possibilities of arts education in the Czech Republic.

The final part of the thesis is devoted to the establishment of a private music school. The aim is to describe a manual of the foundation, demands made on the entrepreneur, duties related to entrepreneurship in the Czech Republic. This part also includes marketing of the school and searching for clients and capable employees.

Obsah

Prohlášení.....	3
Evidenční list.....	4
Abstrakt	5
Abstract	6
Obsah	7
Seznam použitého označování a zkratek.....	8
Úvod	9
1. Historie hudebního vzdělávání v českých zemích	12
1.1 Středověk (800 - 1420)	12
1.2 Husitství do Bílé hory (1420-1620)	15
1.3 Pobělohorská doba (1620-1740)	17
1.4 Osvícenský absolutismus (1740-1810)	19
1.5 Národní obrození (1810-1860)	21
1.6 Období od konce národního obrození do konce 1. světové války (1860–1919).....	23
1.7 Od konce 1. světové války do pádu komunismu (1919-1989)	24
2. Hudební vzdělávání v současnosti	26
2.1 Základní umělecké školy	26
2.2 Soukromé školy	30
2.3 Další typy vzdělávacích center	35
2.4 Soukromé vyučování.....	36
2.5 Konzervatoře	38
2.6 Vysoké umělecké školy	39
3. Jak založit soukromou hudební školu	40
3.1 Předpoklady pro vznik úspěšné školy	40
3.2 Podnikatelské plány	43
3.3 Učebna	44
3.4. Ohlášení živnosti	45
3.5 Budování stálé klientely	47
3.6 Zaměstnanci.....	53
3.7 Další rozvoj firmy	55
Závěr	56
Literatura a internetové zdroje	58

Seznam použitého označování a zkratk

ABRSM - Associated Board of the Royal Schools of Music

AMU – Akademie múzických umění v Praze

DDM- dům dětí a mládeže

HAMU – Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze

ISMFA – The International School of Music and Fine Arts Prague

JAMU – Janáčkova akademie múzických umění v Brně

MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

SVČ – středisko volného času

ZUŠ – základní umělecká škola

Úvod

Když jsem byla v roce 2008 konečně přijata ke studiu klavíru na své vysněné HAMU, představovala jsem si, že se tím zařadím mezi nevelkou skupinu polobohů, kteří už do konce života budou jen hrát na klavír a ještě za to brát peníze. Trvalo jen pár měsíců, než jsem vystřízlivěla. V Praze se o své místo na slunci přetahovalo neskutečné množství klavíristů, jen v ročníku nás bylo deset. Brzy jsem zjistila, že v Praze bych si za případný koncert musela ještě zaplatit. V jiných městech mě přijali sice vždy s nadšením, ale zároveň se slovy: „My vám bohužel nemůžeme dát žádný honorář, ale opravdu rádi vás tady zase uvidíme!“ Pokud šlo o zaplacené hraní, zpravidla se jednalo o akci, kde hudba byla až na druhém místě. A tak jsem se tedy začala postupně smiřovat s myšlenkou, že tudy cesta nepovede a začala se věnovat o to víc pedagogické činnosti. Sbírala jsem zkušenosti soukromým učením i na základních uměleckých školách. Prošla jsem si praxí při učení v mateřské škole. Netradičním zážitkem pro mě byla výuka klavíru na hudebním táboře, nejdříve v Čechách, potom i v USA. Čím bych se ale měla v budoucnu opravdu živit, v tom jsem jasno neměla.

Soukromá výuka má nesporné výhody pro studenty, kteří ještě nehledají dlouhodobé zaměstnání. Nemusí řešit administrativu, a pokud z různých důvodů nemůžou v učení pokračovat, jednoduše se s žákem domluví na ukončení výuky, případně ho předají někomu dalšímu. Jenže stejně tak lehce, jak může učitel zrušit hodinu nebo celou spolupráci, tak to funguje i ze strany žáka. Zcela běžně mi žáci rušili lekci jen několik hodin předem a několikrát se mi dokonce stalo, že jsem dorazila přes celé město na místo výuky a žák nebyl doma.

Nemohla jsem se tedy spolehnout na jistý příjem a také mě dost zatěžovalo dojíždění, které zpravidla zabralo víc času než lekce samotná. Dalším rysem soukromého vyučování byla nedostatečná příprava mých svěřenců a jejich sotva znatelné pokroky. Nebylo divu, když výuka probíhala v dětském pokoji v obležení hraček a za neustálé přítomnosti zlobivého mladšího sourozence nebo alespoň domácího mazlíčka. Pochopitelně i zde byly výjimky, ráda vzpomínám třeba na pilné korejské sestřičky, ty se však brzy vrátily do vlasti.

Jako ideální způsob obživy mi ale nepřipadala ani výuka v základních uměleckých školách. Do prvního zaměstnání jsem dojížděla přes půl republiky, externím učitelům byly ale propláceny jen skutečně odučené hodiny, což mi v období chřipek nepokrylo ani náklady na cestu. O prázdninách jsem si pochopitelně

nevydělala vůbec nic. V mé další práci jsem měla po finanční stránce velice dobré podmínky, nutno říci, že i žáci byli výborní díky přísným talentovým zkouškám. Atmosféra ve škole byla ale velmi nepříjemná a do kanceláře vedení se bály vstoupit i otrlé povahy. Také jsem začala pociťovat tlak na dodržování osnov a stres z velkých nároků školy, takže se ze mě postupně stávala přísná učitelka rozdávající z klavíru nepěkné známky. Ani tahle cesta mi ale nevyhovovala. Chyběla mi volnost, čas na výuku improvizace, rozvíjení hry podle sluchu. Vždyť mí žáci nebyli schopni bez not zahrát ani lidovou písničku! A to nemluvím o věčném papírování, které je neodmyslitelnou součástí práce ve školství.

A tak mě i díky studiu hudební produkce oslovila možnost pustit se s kolegyní klarinetistkou do podnikání. Společně jsme v roce 2014 založily malou hudební školu, která nabízí výuku klavíru, klarinetu, saxofonu, zobcové flétny a kytary. Není vůbec jednoduché začít podnikat, zvláště pokud jedině, co člověk předchozích dvacet let dělal, je hraní na klavír. Ale soukromá škola mi dává svobodu a možnost se realizovat po svém, ne jen čekat, co za mě kdo rozhodne nebo udělá.

Moje bakalářská práce se tedy bude týkat soukromých hudebních škol. Pro lepší orientaci v dané problematice věnuji první část historii hudebního vzdělávání v českých zemích. Není snadné přesně stanovit počátek soukromého uměleckého školství, proto budu zpočátku popisovat hudební školství jako takové, včetně vlivů, které sice nepatřily do kompetence vzdělávacích ústavů, ale přesto měly významný dopad na kulturní povědomí národa. Vždyť i hudba, kterou věřící slyšeli při bohoslužbě, měla kromě duchovní také svoji vzdělávací funkci.

Druhá část práce bude zaměřena na současnost a zmapuje možnosti hudebního vzdělání jak z pohledu potenciálního žáka, tak v podobě pracovních příležitostí pro absolventy hudebních škol. Pro úplnost uvedu všechny tři stupně hudebního školství: od základního, přes střední až po vysoké. Budu se věnovat odlišnostem jednotlivých typů škol i jejich rozvrstvení po republice. Největší pozornost už ale zaměřím na soukromé hudební školy, především na ty, které poskytují základní hudební vzdělání. Mým cílem bude popsat různé typy škol, jejich přínos pro společnost i případné nedostatky.

Třetí část bude už ryze praktická, využiji svých zkušeností a popíšu začátky svého podnikání, předpoklady, které by měl případný zakladatel školy mít, postupy, které se mi osvědčily, i chyby, kterých se budu snažit do budoucna

vyvarovat. Tato práce by tedy mohla posloužit jako jakýsi manuál při zakládání soukromé hudební školy.

1. Historie hudebního vzdělávání v českých zemích

1.1 Středověk (800 - 1420)

Počátky hudebního školství na našem území lze datovat přibližně do 9. století, kdy byly při kostelích zakládány vůbec první základní školy. K takovým zárodkům budoucích center vzdělání patřily např. školy fungující při Pražském hradu, Budči nebo Slavníkovské Libici. Hudební výchova spočívala výhradně ve výuce liturgického zpěvu.

Jak se v průběhu 11. a 12. století upevňovala pozice křesťanství, rozšiřovala se také síť církevních institucí, ovlivňující výrazně kulturní život. Významnou událostí bylo založení olomouckého biskupství roku 1063, které se stalo důležitým centrem kultury a vzdělanosti. V hojném počtu byly zakládány kostely a kláštery, významné pro pěstování liturgického zpěvu a také pro získávání nových vědomostí díky styku s nejvýznamnějšími evropskými centry. Příslušníci vyšší hierarchie, jako biskupové a opati, měli možnost studovat na kapitulních či klášterních školách v německých zemích (Kolín nad Rýnem, Magdeburg), ve Francii (Paříž) i v Itálii (Řím). To vše přispívalo k rozvíjení hudebních dovedností i u nás, zkušenosti ze zahraničí umožňovaly nejen obohacovat liturgický zpěv, ale také k tomuto účelu rozšiřovat sbírky zpěvníků

Ve 13. a 14. století se církev postupně stávala nejmocnější a nejzámožnější feudální institucí s dokonale organizovanou hierarchií. Významným mezníkem bylo založení pražského arcibiskupství (1344), jemuž bylo olomoucké biskupství podřízeno. Stále vznikaly další kostely (na sklonku tohoto období nacházíme v Čechách a na Moravě asi 3500 kostelů) a kláštery. To vše vedlo k velkému rozmachu liturgického zpěvu a s tím souvisejícím nárokům na zpěváky. Proto od 13. století začaly vznikat profesionální pěvecké instituce, které měly za úkol vychovávat chrámové zpěváky. Důležité je zde zmínit, že všechny tyto profesionální soubory byly institucemi církevními. Jejich členy je nutno považovat za příslušníky církve, přestože někteří získávali jen nejnižší svěcení. Liturgický zpěv v chrámu byl laikům přísně zakázán. Kromě těchto školených a placených specialistů vypomáhaly při bohoslužbách také soubory chlapců, kteří navštěvovali církevní školy.

S rozvojem měst ve 13. století začíná také pozvolný proces vytváření zvláštní městské kultury, jejíž významnou součástí byly také školy. Ty existovaly sice již

dříve při kapitulách a některých klášterech (na nejvýznamnější z nich, škole při pražské kapitule, studovali od 13. století dokonce žáci z ciziny), postupně však začaly vznikat i školy při městských farách (Praha, Brno, Hradec Králové, Litoměřice, Znojmo atd.).

Tyto instituce učily na elementárním stupni česky číst i psát, na vyšším stupni vyučovaly latině a základům tzv. sedmera svobodných umění, mezi něž patřila gramatika, rétorika, dialektika, aritmetika, geometrie, astronomie a hudba (ars musica). Ta se věnovala především estetice a teorii hudby, vycházející z rozsáhlého spisu *De institutione musica*, kterým položil základy středověké estetiky křesťanský teolog a muzikolog Boethius kolem roku 500 n. l. Jeho učení vycházelo z antických písemností o hudbě, které však přehodnotil v duchu křesťanské filosofie. Na českém území byla tato teorie běžnou součástí vzdělání v klášterních a kapitulních školách. Je ale nutné zmínit, že znalosti těchto poznatků zdaleka nestačily k praktickému provozování hudby nebo snad dokonce ke komponování.

Hudební teorie sloužící praxi (*musica practica*) se šířila v traktátech, které sepišovali učení mniši. Zabývala se pedagogikou zpěvu, notací i výkladem tónového systému a středověkých stupnic. Značnou důležitost měla pojednání o vícehlasu, která reflektovala, ale zároveň i zpětně ovlivňovala rychlý rozvoj skladebných technik polyfonie. V tomto případě nemáme dost konkrétních informací, z jakých spisů mniši čerpali nebo jak výuka přesně vypadala. Jisté však je, že o praktické musice museli mít povědomí všichni praktikové, především školení církevní zpěváci a samozřejmě hudebníci, kteří pěstovali (či přímo vytvářeli) polyfonii.

Pražská univerzita, založená roku 1348, spojovala oba směry. Součástí mistrovských zkoušek byla *ars musica* na velmi vysoké úrovni. Zároveň byla univerzita i střediskem praktického vzdělávání a zájmu nejen o teorii, ale především hudbu francouzské *ars novy*. Vznik první vysoké školy ve střední Evropě navíc příznivě ovlivnil nižší školství. Není bez zajímavosti, že v Praze bylo v té době 25 škol, zatímco například ve Vídni jen 4. Díky tomu rostl počet gramotného obyvatelstva. Tato narůstající vrstva městské inteligence nejen že čerpala z umělecké produkce církve i šlechty, ale šířila ji dále, překládala do lidového jazyka a adaptovala na městské prostředí. Hudba se tak stávala

postupně stále důležitější částí vzdělání kulturního obyvatelstva a nikoliv už jen církevních hodnostářů.

1.2 Husitství do Bílé hory (1420-1620)

V 15. a 16. století hrála hudba důležitou roli v životě všech vrstev společnosti. I v tomto období patřily k nejvýznamnějším centřům hudby i vědění církevní instituce. Zatímco ale ve středověku se na provozování hudby v kostele podílel pouze profesionální pěvecký sbor, nyní se začal rozvíjet nový typ kostelních pěveckých sborů – literátská bratrstva. Ty byly složeny z dobrovolníků neduchovního stavu, kteří pocházeli především z řad bohaté městské inteligence. Tato bratrstva, přidružená zpravidla k jednomu kostelu, plnila v životě města také širší společenské funkce. V každém případě to byl další krok k rozšiřování povědomí o hudbě i možnost se aktivně zapojit do hudebního života pro stále více světského obyvatelstva.

S reformačním hnutím rostla navíc tendence zapojovat všechny věřící do bohoslužby a podílet se na provozování hudby. Latina, které mohly rozumět pouze vzdělané vrstvy posluchačů, byla stále více nahrazována národním jazykem.

Centrem kultury a vzdělání už nebyly pouze církevní instituce, ale také stále se rozrůstající síť škol. Ty už nepatřily jen pod správu církve, ale stále více jich od 14. století přecházelo pod kompetenci města. Tyto změny se sice neobešly bez sporů s církví, znamenaly však počátek určité sekularizace školství. Tímto směrem se vývoj ubíral i ve dvou následujících staletích, a tak zatímco mnoho farních a klášterních škol upadalo, městské školy nižšího i středního stupně vzkvétaly. Jejich počet na území Čech a Moravy je odhadován na více než 250. V některých městech byly zřizovány i školy soukromé a v druhé polovině 16. století se objevily také nové školy reformačních církví (u nás to byly například bratrské školy). Bývalou úroveň katolických církevních škol začaly pozvedat až jezuitské koleje a gymnázia, které byly zakládány na českém území po roce 1556. Naproti tomu zažívala utrakvistická Karlova univerzita spíše období úpadku.

Nejvýznamnější podíl na hudebním životě měly především střední školy, zvané též latinské nebo partikulární, na vyšším stupni někdy také akademie nebo gymnázia. Hudba i v tomto období tvořila podstatnou složku výuky, ale na rozdíl od středověku byl zvýšený důraz kladen na hudební praxi. Hudbou, provozovanou ve škole, se myslel zpěv, zatímco hra na nástroj byla spíše

soukromou mimoškolní záležitostí. Hlavním cílem hudebního vyučování byl nácvik duchovních písní, chorálu a vícehlasých skladeb, které byly využívány při bohoslužbě. Podobně jako literátská bratrstva, i školní sbory byly důležitou složkou hudebního provozu v kostele a jejich úroveň od 16. století stále rostla. Žáci nacvičovali také světský repertoár, který sloužil pro mimoškolní produkce. Ty měly velký význam pro hudební život města.

Kromě praktické výuky se vyučovaly nadále i základy hudební teorie, a to jak na zmíněných středních školách, tak na Karlově univerzitě. Základním pramenem byly až do předbělohorské doby spisy Johanna de Muris, které se však postupně stávaly příliš konvenční a málo praktické. Jak rostly nároky na hudební praxi, pozornost se přesouvala na hudební nauku, zvanou též Musica. V českých zemích se vycházelo především z německých, latinsky psaných učebnic. Mezi nejoblíbenější příručky na středních školách patřily spisy A. Ornitoparcha, N. Listenia nebo J. Spangenberg. V univerzitní výuce byla tato praktická výuka spíše okrajovou záležitostí a stále ještě převládala tradice středověké hudební teorie bez většího zájmu o její praktické využití.

Kromě organizovaného veřejného vystupování si získávalo stále větší oblibu domácí muzicírování. Hra na klavichord, loutnu a další nástroje patřila k oblíbeným činnostem šlechty i bohatšího měšťanstva. Zatímco zpěvu a hudební teorii se vyučovalo ve škole, hra na nástroj byla vyhrazena spíše těm vrstvám společnosti, které si mohly zvat do svých domovů soukromé učitele.

1.3 Pobělohorská doba (1620-1740)

Tomuto období odpovídá na českém území barokní sloh. Vzdělání bylo stále úzce propojeno s církví, přesto se oproti předchozí epoše mnohé změnilo. Nového postavení se domohly duchovní řády v čele s jezuity. Ti předčili ostatní jak dokonalou disciplínou, tak vzděláním. Jezuité měli v rukou střední i vysoké školství, čímž získali rozhodující vliv na vládnoucí vrstvy a bohaté měšťanstvo. Svým vlivem na výchovu mládeže se jim mohli rovnat snad jen piaristé. Ti neusilovali o významnou pozici ve veřejném životě, ale spíše působili v menších městech, kde se věnovali chudým sociálním vrstvám.

Jezuité i piaristé kladli velký důraz na hudební vzdělávání. Oba řády měly například speciální semináře, ve kterých bylo umožněno získat zdarma všeobecné a hudební vzdělání hudebně nadaným chlapcům z chudých rodin. Nedílnou součástí výuky byly také školské hry, v nichž měla hudba svou významnou úlohu. Zpočátku byla představení proložena jen technicky nenáročnými nástrojovými nebo vokálními složkami, později však začali jezuité uvádět hudebně prokomponované hry, nazývané melodramata, které byly jakýmsi primitivním druhem oper alegorického náboženského obsahu. Školské hry měly význam nejen pro samotné žáky, ale také pro širokou veřejnost, která se tak mohla seznámit s dramatickou hudbou.

O vysoké kvalitě hudebního školství obou řádů svědčí i slavná jména mnohých jejich odchovanců. Průpravou jezuitů si prošel A. V. Michna z Otradovic, P. J. Vejvanovský či J. D. Zelenka. Piaristické vzdělání získali naopak F. Benda, F. X. Brixl nebo J. I. Linek. Pro hudební školství měly však svůj význam i ostatní řády, např. cisterciáci, premonstráti, benediktýni či minorité. Po roce 1700 bylo v Čechách a na Moravě dohromady kolem 200 klášterů různých řádů.

Hudební školství však nebylo izolováno pouze za zdmi klášterů. I v běžných školách byl stále kladen důraz na pěstování hudby a žáci měli možnost se také podílet na chrámové hudbě přímo na bohoslužbě. Kvalita a intenzita výuky však záležela především na tom, jak silný vztah k hudbě měl ředitel školy a jeho pomocníci. V některých školách se vyučovala hodina zpěvu a houslí i každý den. Stejně tak se lišila kvalita hudební produkce v jednotlivých kostelích. Ve velkých městech byla úroveň zpravidla vyšší než na venkově, kde byl jediným kvalifikovaným hudebníkem učitel a kostel zde navíc nepodporoval vrchnost.

V baroku přibylo míst, kde hudba tvořila hlavní pracovní náplň (např. pozice hudebníků v kostelích a zámeckých kapelách) a na uchazeče o tato místa byly kladeny stále vyšší požadavky. Nejdůležitějším aspektem hudebního vzdělání se stala všestrannost. Žádaná byla hra na několik nástrojů, chrámový hudebník musel být také dobrý zpěvák. Ředitel kůru či kapelník měl zvládat hru generálbasu, řízení hudebního souboru a komponování. Skládání hudby nebylo považováno za samostatnou profesi, jen rozšíření základní kvalifikace. V církevních službách se k těmto schopnostem vyžadovala ještě znalost latiny a liturgie. I proto se ředitelé kůru, varhaníci a zpěváci často rekrutovali právě z řad absolventů jezuitských a piaristických škol.

1.4 Osvícenský absolutismus (1740-1810)

Období, v němž na českém území převládal klasický sloh, bylo ve znamení velkých změn v běžném životě i v hudebním vzdělávání. Zpočátku to byla ještě církev, která měla v rukou výchovu mladých lidí k hudbě. Nejvýznamnější byli stále jezuité a piaristé, kteří věnovali hudebnímu provozu a především hudebnímu vzdělávání největší péči. Nejlepší koleje těchto řádů se hudební úrovní i významem blížily pozdějším konzervatořím. Rozsáhlý a kvalitní hudební provoz máme ale doložen i u mnoha dalších řádů, zejména u minoritů, křižovníků, premonstrátů, benediktýnů, cisterciáků a u milosrdných bratří. Také běžné školy byly ještě úzce spjaty s církví, která často učitele sama dosazovala do svých funkcí. Kantorská profese nebyla zdaleka omezena jen na výuku, ale souviselo s ní mnoho dalších povinností, z nichž nejdůležitější byla péče o hudbu na kůru i hraní při různých církevních i světských příležitostech. Protože učitel byl oceňován především podle schopností spjatých s hudbou, dá se předpokládat, že i hudební výuka byla ve školách velmi intenzivní. Přestože ještě neexistovaly celostátní osnovy pro výuku, dle dílčích pramenů lze usuzovat, že hudebnímu vyučování byla věnována velká pozornost. Podle nich se vyučovalo hudbě denně, a to většinou dopoledne i odpoledne. Výuka zahrnovala kromě zpěvu i výuku hry na hudební nástroje. Dobové zprávy hovoří například o výuce houslí až v patnáctičlenné skupině. Součástí vyučování byla příprava nových skladeb na nedělní bohoslužbu či školní slavnosti.

Hudební vzdělávání ještě nerozlišovalo výchovu profesionálních hudebníků a přípravu na vykonávání jiných profesí. Zejména řádové školy poskytovaly v podstatě stejné hudební vzdělání budoucím hudebním profesionálům stejně jako lékařům, obchodníkům, právníkům nebo kněžím. Zároveň se tak dostalo solidnímu všeobecnému vzdělání i mnohým výkonným umělcům. Nespornou výhodou tohoto systému byly možnosti, které tehdejší absolvent měl. Neúspěšný hudebník mohl kdykoliv změnit profesi a uplatnit se v jiném oboru. Stejně tak řemeslník, kterému se dostalo dobrého hudebního vzdělání, a ve svém oboru nenašel uplatnění, mohl kdykoliv využívat hudbu pro svoji obživu.

O kvalitě tehdejšího hudebního vzdělání mluví i to, že absolventi místních škol byli schopni ihned nastoupit jako varhaníci, kůroví hudebníci nebo školní pomocníci. Někteří talentovaní interpreti se dokonce uplatnili hned po studiu své venkovské školy v kapelách doma i v zahraničí. Zároveň už tehdy hledali nadějní

hudebníci rady u významných interpretů, protože dobré vzdělání bylo předpokladem lepšího společenského postavení i většího uplatnění

Situace ve školství se začala měnit v padesátých letech. Roku 1759 byla zřízena dvorská studijní komise, která začala připravovat návrhy na úpravu školství. Vyučování už nemělo být propojené s církví, ale kantorská profese se měla stát nezávislou na vedlejších povinnostech, kdy na prvním místě bude výuka.

Nejpodstatnější zásah do této sféry však přinesly josefínské reformy. Ve snaze zkvalitnit výuku a vymanit školu z vlivu církve, zdůraznila josefínská škola všechny praktické předměty. Cílem školní docházky bylo vychovat schopné úředníky a řemeslníky. Hudba, stejně jako ostatní umění, už neměla ve školství místo. Přestože na některých školách se vyučovala i nadále, přece jen už hudební aktivita nezasahovala kompletně celou populaci, jako tomu bylo dříve.

Velkou ztrátou pro hudební provoz a vzdělávání bylo také rozhodnutí papeže zrušit v celé Evropě jezuitský řád (1773). Následně postihl stejný osud mnoho dalších i v Habsburské monarchii. Řády, které zůstaly zachovány, byly nuceny snížit počet členů a byly jim omezeny finanční zdroje, čímž došlo k redukci v provozování hudby. Úsporná opatření měla dalekosáhlé důsledky pro budoucnost, protože byla zrušena i mnohá střediska vyššího hudebního vzdělání, která nebyla až do vzniku pražské konzervatoře roku 1811 ničím nahrazena.

1.5 Národní obrození (1810-1860)

Typickým rysem kulturního života v době národního obrození byla hudební aktivita měšťanské společnosti. Domácí muzicírování mělo utužit rodinné vztahy a napodobit životní styl aristokracie. Největší zájem byl o zpěv a hru na klavír, ať už na dvě nebo čtyři ruce. To pochopitelně ovlivnilo i hudební vzdělávání. Vysoká poptávka po výuce hudby podnítila velký rozvoj soukromého vyučování a zakládání soukromých hudebních škol (v dobové terminologii zvané „ústavy“). Například v 50. letech fungovalo v Praze 12 klavírních ústavů. K nejlepším z nich patřil klavírní ústav Josefa Proksche (založený 1831), kde hudebně teoretické předměty vyučoval i. Bedřich Smetana. Hra na klavír se vyučovala také v soukromých všeobecně vzdělávacích ústavech a výukou se zabývalo velké množství soukromých učitelů. Podobně tomu bylo s výukou zpěvu. Zpěv bylo možné studovat ve třech pražských pěveckých ústavech a dále u mnoha soukromých pedagogů, ředitelů kůru i zpěváků. Je nutné zmínit, že o výuku byl zájem i mimo Prahu, například klavírní ústavy fungovaly v Liberci, Litoměřicích, Plzni, Teplicích a v dalších městech.

Významnou událostí pro hudební školství bylo založení pražské konzervatoře. To vyšlo z svolání hudbymilovné pražské šlechty z dubna 1808, které je považováno za zakládací listinu školy. Kvůli neshodám v politické situaci však byla výuka zahájena až 24. dubna 1811. Konzervatoř měla vychovávat především orchestrální hráče, později se přidal také zpěv (1817). Kromě hlavního oboru se vyučovala hudební teorie, harmonie a praktická hra generálbasu. První závěrečné zkoušky v roce 1816 se skládaly z prověrky z kompozice a praktické znalosti kontrapunktu. Konzervatoř byla celých 100 let podporována *Společností pro zvelebení hudby v Čechách*, kterou založil v roce 1810 šlechtický spolek, podílející se i na samotném vzniku školy. Díky mnoha koncertům se konzervatoř stala důležitým článkem také v rozvoji pražského kulturního života

Téma pražské konzervatoře by vystačilo na samotnou bakalářskou práci. V tomto případě je však mým cílem obsáhnout všechny důležité instituce té doby. Mezi nimi měla své významné místo pražská varhanická škola, založená 1830, která měla vychovávat varhaníky a ředitelé kůru. Studium trvalo zpočátku rok, postupně se rozšířilo až na tři roky.

Podobně jako na konzervatoři, i zde se posluchači seznamovali se základy hudební teorie a kompozice. Prakticky všechny vzdělávací ústavy, včetně soukromých, považovaly kompozici za důležitou součást výuky. Skladba byla žádána jako vedlejší činnost různých hudebnických povolání, např. ředitelů kůru, varhaníků, kapelníků, hudebních pedagogů, i výkonných umělců. Vlastní tvůrčí činnosti se však hojně věnovali i amatéři. Kromě různých hudebních institucí mohli zájemci o výuku kompozice docházet také na soukromé hodiny. Ze známých osobností, které se výuce kompozice věnovaly, můžeme jmenovat B. D. Webera, V. J. Tomáška nebo J. Krejčího.

1.6 Období od konce národního obrození do konce 1. světové války (1860–1919)

Hudební vzdělávání vycházelo z předchozího období. V Praze fungovala konzervatoř a varhanická škola. Po jejím vzoru byla založena také varhanická škola v Brně, jejíž výuka byla zahájena 15. 8. 1882. Důležitou roli hrály v hudebním školství soukromé ústavy zaměřené zpravidla na výuku jednoho nástroje či zpěvu.

Ekonomický tlak i změna koncepce hudebního vzdělání, která byla prosazena v 90. letech 19. století, vedla nejprve ke sloučení konzervatoře s pražskou varhanickou školou (1890), což znamenalo mj. rozšíření oborů konzervatoře o klavír, varhany, dirigování a skladbu. Postupně docházelo k dalším změnám, především k praktické likvidaci soukromých ústavů. I přesto vycházelo z hudebních škol neobvykle vysoké množství absolventů. Hudební vzdělání však nezaručovalo ani profesionální kvalitu, ani možnost uplatnění. To platilo zejména u nejpopulárnějších oborů – zpěvu a klavíru. Obecně lze říci, že pro hudebníky to bylo po finanční stránce nelehké období. Aby se užívali, byli nuceni pracovat na více místech, například výkonní umělci si přivydělávali právě pedagogickou činností.

Proto zavládlo nadšení, když se v souvislosti s politickými změnami v roce 1918 začaly připravovat také změny v kultuře. Pro hudební školství to znamenalo především zestátnění konzervatoře v Praze v roce 1919, jako státní ústav byla současně založena také brněnská konzervatoř. S postupným rozšiřováním studijních oborů a současně zánikem mnoha soukromých hudebních ústavů se těžiště výchovy profesionálů přeneslo výhradně na veřejné hudební školství.

1.7 Od konce 1. světové války do pádu komunismu (1919-1989)

Nejdůležitější institucí hudebního vzdělávání byla na počátku tohoto období pražská konzervatoř. Ta se postupně rozšiřovala, a to nejen o hudební obory. V roce 1919 byla otevřena dramatická škola pro výuku herectví. Po druhé světové válce bylo založeno také taneční oddělení, z něhož později vznikla samostatná Taneční konzervatoř (1980).

Nejvyšší možné hudební vzdělání představovala mistrovská škola pražské konzervatoře, několikaletá nadstavba po ukončení běžného studia, která fungovala v letech 1919-1946. Odtud byl už jen krůček k založení první české umělecké vysoké školy, Akademii múzických umění (dále jen AMU). Ta byla zřízena dekretem prezidenta dr. Eduarda Beneše z 27. října 1945. Hudební fakulta měla vychovávat především skladatele, dirigenty a operní režiséry, ale také sólisty a komorní hráče ve vybraných oborech, mezi něž patřil zpěv, klavír, varhany, smyčcové nástroje, harfa a nástroje dechového kvinteta. Postupně se otevíraly nové obory, nejdříve přibyly trubka a trombón, později cembalo a kytara. Z divadelní fakulty přešly záhy taneční obory: taneční pedagogika, choreografie, taneční věda, později také nonverbální divadlo. Brzy se prosadilo rozšíření vzdělání o pedagogickou aprobaci. Hudební teorie se vyučovala zpočátku formou postgraduálního studia, později byla vyučována jako druhý obor. Teprve od roku 1993 se stala samostatným studijním oborem AMU.

Krátce po založení pražské Akademie dostalo svou vysokou uměleckou školu také Brno. Janáčkova akademie múzických umění (dále jen JAMU) byla otevřena 12. září 1947.

Dvacáté století přineslo velké změny také do středního uměleckého školství. Po konzervatoři v Praze a Brně byla založena Státní hudební škola ve Zlíně (tehdejší Gottwaldově), která se po ročním působení přestěhovala do Kroměříže a v dnešní době ji známe pod názvem Konzervatoř P. J. Vejvanovského Kroměříž. V roce 1953 byla zřízena Vyšší hudebně-pedagogická škola v Ostravě, která se o šest let později přetransformovala na ostravskou konzervatoř (nyní Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě). Následovala konzervatoř v Plzni (1961), v Teplicích (1971) a Pardubicích (1978). Na konzervatoř byla v tomto období transformována také nynější Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově postižené. Počátek školy je nutné hledat už

v roce 1910, kdy byl založen Deylův ústav určený k výchově slepé mládeže. Ústav několikrát změnil název, základní myšlenka ale přetrvává dodnes. Nynější jméno nese škola od roku 2006.

Studium na konzervatořích by bylo nemyslitelné bez kvalitní předchozí přípravy. Základní umělecké školy, jak je známe dnes, měly svůj prapůvod v městských hudebních školách fungujících již na počátku 20. století. První školou tohoto typu byla Česká hudební škola v Českých Budějovicích založená roku 1903. Po ní následovaly další v Táboře, Plzni, Pardubicích a dalších městech. V roce 1921 bylo na dnešním českém území už 29 hudebních škol. V Čechách jich fungovalo 20, na Moravě 8 a ve Slezsku 1. V roce 1961 byly městské hudební školy přejmenovány na lidové školy umění. Tyto výhradně státní vzdělávací ústavy byly zřizovány za účelem poskytnout žákům mimoškolní vzdělání v různých uměleckých oborech. Jednalo se především o tyto obory: hudební, taneční, literární a dramatický (divadelní a loutkářský) a výtvarný obor. Lidové školy umění byly po převratu v roce 1990 přejmenovány na základní umělecké školy.

2. Hudební vzdělávání v současnosti

2.1 Základní umělecké školy

Od převratu do současnosti lze pozorovat neustálý nárůst institucí poskytujících hudební vzdělání na všech třech stupních školství. Základní umělecké školy (dále jen ZUŠ), které jen pod novým názvem navázaly na tradici lidových škol umění, fungují podobně jako před revolucí. ZUŠ spadají pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT ČR) a jejich cílem je poskytovat základní umělecké vzdělání v hudebním, výtvarném, tanečním a literárně – dramatickém oboru (počet oborů na dané škole se může lišit).

Studium na ZUŠ je rozděleno do čtyř stupňů:

- přípravné: pro žáky od 5 let
- základní studium I. stupně (7 let)
- základní studium II. stupně (4 roky)
- studium pro dospělé

Ke studiu hlavního oboru se váže zpravidla několik dalších povinných či nepovinných předmětů. V hudebním oboru to je například povinné studium hudební nauky, žáci smyčcových nástrojů mají zase od určitého ročníku orchestrální hru. Konkrétní osnovy se na jednotlivých školách liší od září 2012, kdy vstoupil v platnost Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. Podle něj si už školy samy zpracovaly školní vzdělávací programy.

Ke státním školám začaly po převratu přibývat i soukromé základní umělecké školy a neustále se rozrůstá také počet poboček, které školy zakládají v menších městech a obcích. Tyto pobočky často fungují přímo na místních základních školách a tak je umělecké vzdělání dostupné opravdu téměř pro každého. V současnosti funguje v České republice 492 základních uměleckých škol různého typu.

Jak bylo již řečeno, každá škola má odlišný přístup k žákovi. Přesto mají některé znaky školy společné. Zde jsou uvedeny hlavní výhody a nevýhody studia na ZUŠ z pohledu studenta i učitele.

Výhody studia na ZUŠ

- Komplexní základní vzdělání

Studium zahrnuje kromě hry na nástroj nebo zpěvu také hudební nauku, žák se může uplatnit ve školním sboru, orchestru nebo dalších souborech. Talentovaní žáci mohou porovnat své schopnosti v soutěžích ZUŠ.

- **Motivace**
Žáka motivují školní koncerty a postupové zkoušky, které jsou na většině škol jednou ročně, na některých školách dokonce na konci každého pololetí.
- **Dostupné školné**
Školné je dostupné prakticky pro každého zájemce o studium díky dotacím státu. Mnoho škol poskytuje další slevy pro rodiny s více dětmi. Velkou finanční výhodou může být možnost zapůjčení nástroje za symbolický poplatek. Škola také přispívá na různé soutěže, návštěvy koncertů a případné další vzdělávání.
- **Aprobovaní učitelé**
Přestože i na ZUŠ se mohou objevit výjimky v podobě akordeonistů vyučujících zobcovou flétnu, je v zásadě nemyslitelné, aby na ZUŠ působil pedagog bez odpovídajícího vzdělání.
- **Dostupnost**
ZUŠ je v každém větším městě, pobočky velkých škol fungují v menších obcích.
- **Nejlepší příprava na budoucí povolání**
Ve většině případů nabízí ZUŠ nejlepší přípravu k přijímacím zkouškám na střední umělecké školy.

Nevýhody studia na ZUŠ

- **Omezující učební osnovy**
Učební osnovy nejsou vhodné pro všechny typy žáků, nepřihlíží k individualitě osobnosti a jen zřídka jsou rozvíjeny kreativní dovednosti, improvizace a hra podle sluchu. Svobodný projev muzikality je v jistém smyslu potlačován kvůli předepsanému repertoáru. V krajních případech může tato konzervativní výuka vést až k celkové nechuti ke hře

na nástroj. Velké rozdíly jsou ale samozřejmě mezi jednotlivými školami i pedagogy.

- Věkové omezení

Na většinu škol nejsou přijímáni žáci mladší než pětiletí, přestože mohou vykazovat větší talent než starší děti. Také studium pro dospělé je značně omezeno. Některé školy umožňují výuku jen těm studentům, kteří již úspěšně absolvovali oba cykly. Dospělí začátečníci zpravidla nebývají přijati vůbec. Velmi samozřejmě záleží na kapacitě školy a popularitě zvoleného oboru.

- Přijímací zkoušky

Na některých školách je z kapacitních důvodů jen malá úspěšnost přijetí. Ve velkých městech v nejoblíbenějších oborech to bývá i pouhých 25%. Zde se navíc nabízí poznámka, že talentové zkoušky nejsou vždy objektivní, protože dítě v cizím prostředí a v omezeném čase většinou nepředvede své skutečné schopnosti. Tento problém se zpravidla netýká maloměstských ZUŠ nebo poboček fungujících při základních školách, kde je kapacita pro každé dítě.

Výhody ZUŠ z pohledu učitele

- Jistota stálého platu

Učitel má zpravidla nárok na stálý plat i během prázdnin nebo v případě absence žáka. Jak jsem již naznačila v úvodu své práce, stále existují školy, které svým zaměstnancům nedávají stálou smlouvu, pouze dohodu o pracovní činnosti od září do června. Velkým problémem to může být hlavně pro vyučující těch oborů, které nenaplní pro malý zájem celý úvazek a mají tedy menší počet hodin na více školách – jedná se například o učitele akordeonu, kontrabasů a dalších. Vzhledem k průměrné hodinové sazbě ve školství, absenci dětí i četnosti státních svátků a školních prázdnin může být poměrně náročné se vůbec ve školství uživit. Naštěstí je tento přístup k zaměstnancům v dnešní době spíše ojedinělý.

- Zázemí
Škola učitelé zajišťuje úvazek, je zodpovědná za vybavení učebny, v některých případech také za stav nástrojů (klávesové, bicí nástroje a další), školy zpravidla disponují notovým archivem i dalšími pomůckami k výuce.
- Jistá a nestresující práce
Pokud má škola dobré vedení, lze mluvit o poměrně jisté a nijak stresující práci.

Nevýhody ZUŠ z pohledu učitele

- Administrativa
Učitel je povinen vyplňovat třídní knihy, katalogy, vysvědčení a další.
- Plat učitele
Učitelé patří k nejhůře platově oceňovaným specialistům na českém trhu práce.
- Nulové možnosti kariérního postupu
Ve školství stále ještě není možnost kariérního růstu a seberealizace. Zatím nejistý je připravovaný kariérní řád.

Závěrem je nutné zmínit, že i přes různé připomínky je fungující systém ZUŠ se vzděláním dostupným prakticky pro každého žáka zcela jedinečný a je základem našeho kulturního bohatství. Soukromé školy, jakkoliv se tímto tématem zabývám na teoretické rovině i v praxi, nikdy nebudou mít tak široké pokrytí a zůstanou doménou velkých měst. Stejně tak je zřejmě nereálné, aby soukromá škola, která si na sebe musí vydělat, nabízela hru například na tubu nebo fagot. A už vůbec nemluvě o školném, které by si bez štědré dotace státu zdaleka nemohl dovolit každý zájemce o výuku.

2.2 Soukromé školy

Kromě základních uměleckých škol existuje neuvěřitelné množství dalších vzdělávacích institucí, domovů dětí a mládeže, dětských center, agentur i větších či menších hudebních škol. Tyto instituce se velmi liší rozsahem kroužků, které nabízí, i kvalitou výuky.

Prvním typem je soukromá škola nabízející výuku pouze jednoho nástroje nebo zpěvu. Zpravidla je soustředěná kolem jednoho učitele, který se rozhodl povýšit „domácí“ soukromé vyučování na vlastní školu. Rozdíl lze vidět jak v reprezentativnějších učebních prostorách, tak ve stanovených pravidlech, která musí dodržovat jak žák, tak i učitel, a která zpravidla vedou k menším absencím a lepším výsledkům, než v případě „neoficiálního“ soukromého vyučování. Takovým příkladem může být například pražská škola Harmony, v níž jediná lektorka vyučuje klavír, zpěv a hudební teorii. Právě klavír a zpěv patří k nejoblíbenějším oborům vůbec. Klavírní školy tohoto typu lze najít nejen v Praze, ale například v Teplicích nebo Jihlavě. Stejně tak zájemci o výuku zpěvu mají mnoho možností, kde se mohou vzdělávat. Některé školy vychází především z klasického zpěvu, jiné už v názvu propagují moderní zpěv. Za všechny lze jmenovat pražskou Školu moderního zpěvu Lukáše Jindry nebo brněnskou Soukromou školu populárního zpěvu.

Právě v tomto oboru jsou patrné obrovské rozdíly ve srovnání se ZUŠ. Pro ty je totiž v naprosté většině případů populární zpěv jen okrajová záležitost, samostatným oborem je jen na několika málo školách (např. ZUŠ Jana Hanuše na Praze 6). Je znát, že soukromé školy sledují nejen vývoj současné populární hudby, ale i specifickou metodiku moderního zpěvu.

Na první pohled je vidět, pokud se škole daří. Kromě zakladatele postupně přibývají další lektoři i služby pro studenty. V mnoha případech školy nabízí zajímavé semináře, soustředění, organizují velké množství koncertů, podporují jak sólové vystoupení svých svěřenců, tak i zpívání v kapele, kterou v mnoha případech školy samy založí právě pro tento účel. Často může jít o velmi zajímavou alternativu k poněkud konzervativním ZUŠ.

K oblíbeným patří kromě zpěvu a klavíru také kytara, bicí, ale lze nalézt i školy s více obory nabízející výuku houslí, různých dechových nástrojů a dokonce i skladbu. Výjimkou nejsou ani školy zaměřené výhradně na rockovou hudbu, nebo ty, které nabízejí zároveň herectví, tanec a další umělecké obory.

V tomto případě si ale dovoluji poznamenat, že méně je někdy více. Z těchto multikulturních soukromých škol mám pocit, že chtějí nabízet vše, ale už nekladou důraz na kvalitu ani výběr svých lektorů. Jen namátkou zmiňuji dejvickou školu Wunderbaro, jež nabízí vše od hry na nástroj a zpěvu přes skladbu až po herectví a tanec. Zarážející je však neuvěřitelná všestrannost lektorů, kteří učí i pět různých oborů. Vystudovaná flétnistka nabízí rétoriku i herectví. Téměř každý, kdo vystudoval nějaký hudební obor, neváhá učit také začátečníky na klavír. V tomto případě jde spíše o zájmový kroužek k aktivnímu využití odpoledne, než o skutečně hodnotnou výuku hudby.

Další skupinou soukromých škol jsou jakési agentury, které se sice samy nazývají „školy“, jde ale spíše o firmy zprostředkovávající výuku mezi učitelem a žákem. Jednou z největších škol tohoto typu je The International School of Music and Fine Arts Prague (dále jen ISMFA). Škola je zaměřená na zahraniční klientelu žijící v Čechách (především v Praze a okolí). Protože se jedná zpravidla o velmi movité studenty, zajišťuje škola v mnoha případech vyučování až k žákovi domů. Druhou variantou je spolupráce se soukromými základními školami britského typu, jako je například The Prague British School na Praze 4 a 6.

Základním rysem školy je naprosté přizpůsobení žákovi. Rozlišuje několik programů, z nichž například music for fun je s nadsázkou zábavná forma hlídání dětí, které nejsou zvyklé z alternativních škol typu Montessori systematicky pracovat. Dovolím si uvést tento subjektivní názor, protože mám vlastní zkušenosti s vyučováním na této škole. Myšlenka hraní pro radost je skvělá, ale bohužel děti vychovávané tímto způsobem bývají naprosto nezvladatelné.

ISMFA ale poskytuje také přípravu na mezinárodní zkoušky ABRSM, tedy Associated Board of the Royal Schools of Music. Jde o studijní program završený mezinárodně uznávanou zkouškou. Certifikát ABRSM je vyžadován mnoha zahraničními školami a je respektovaný ve většině evropských států. Zkoušky ABRSM zahrnují kromě hry na nástroj také hudební teorii. Lze tedy říct, že

podobně jako ZUŠ, poskytuje i ISMFA komplexní hudební vzdělání, nikoliv však dle českých, ale podle mezinárodních kritérií.

Obrovské rozdíly jsou ve výši školného. Zatímco poplatek za jedno pololetí v ZUŠ při výuce 45 minut týdně se pohybuje kolem 2 000 Kč, v ISMFA je to momentálně 10 400 Kč. Pokud má žák zájem o složení zkoušky ABRSM, musí si připlatit za rozšířený program. Tak má nárok buď na 90 minut výuky týdně (program Extended), kdy zaplatí za jedno pololetí 20 800 Kč, nebo dokonce 120 minut týdně (program Intensive), kdy zaplatí za výuku celých 26 000 Kč za jedno pololetí.

Dále studenti platí zápisné (1 000 Kč za rodinu) a také si připlácí za dopravu, pokud lekce probíhají mimo Prahu. Škola nabízí výuku také dospělým, zajišťuje v případě zájmu korepetice a organizuje koncerty. Za velmi přínosné považuji možnost zahrát si na koncertě s profesionální kapelou. ISMFA navíc hledá lektory výhradně mezi studenty a absolventy AMU a dalších vysokých škol, žáci tedy za své peníze dostávají opravdu kvalitní služby.

Za zmínku stojí další agentury, které nabízí podobně jako ISMFA vzdělávání na základních školách nebo v různých volnočasových centrech. Takovým příkladem jsou kroužky Yamaha podporující výuku elektrických hudebních nástrojů. Kromě hry na keyboard a elektrickou kytaru nabízí také hodiny populárního zpěvu a různé hudební přípravy pro nejmenší děti. O kvalitě výuky si ale lze udělat poměrně rychle představu už z nabídky na webových stránkách, které slibují dětem za dva roky v otevřené skupinové výuce zvládnutí techniky keyboardu i klavíru zároveň. Nedělám si iluze, že i to nejnadanější dítě zvládne ve skupině s několika dalšími dětmi po tak krátké době techniku hry na oba nástroje, ale záleží samozřejmě na tom, jak přísná kritéria se skrývají pod pojmem „zvládnutí“.

Existuje také mnoho agentur zaměřených především na mateřské školy. Jednou z mnoha je dětské centrum Fialka, které vysílá lektory do mateřských, ale i základních škol, aby děti naučili zpívat, vařit nebo hrát vybíjenou. Z mých zkušeností jde spíše o zpestření běžného programu mateřské školy nebo aktivita vhodná k ukrácení dlouhého čekání na rodiče v družině. Z hudebních oborů nabízí Fialka kroužek Zpívánky, určený ke všeobecnému hudebnímu rozvoji dítěte, a Malé flétny, tedy skupinovou výuku hry na flétnu. Myšlenka jistě bohuľibá, pro

první seznámení dítěte s hudbou to může být zajímavá alternativa. Při bližším pohledu na tuto problematiku se však ukáže, že děti je ve skupině minimálně 8, někdy dokonce 15 najednou. Druhým problémem je velký věkový rozdíl – v jedné skupině se ocitnou tříleté děti, které prakticky neumí vyslovovat ani tleskat, společně s velmi vyspělými předškolními dětmi, které by byly schopné intenzivní individuální výuky hry na nástroj. A v neposlední řadě je problém s nedostatečným vybavením. Osobně jsem zažila výuku Zpívánek v místnosti, v které nebyl ani klavír, natož jakékoliv jiné pomůcky.

Obecně lze říci, že soukromé školy jsou jakýmsi kompromisem mezi soukromým vyučováním a ZUŠ. Jsou ideální pro studenty, kteří se opravdu chtějí naučit hrát na nástroj nebo zpívat, ale vyžadují individuální přístup, chtějí se specializovat určitým směrem. Výhodou proti ZUŠ je určitě to, že soukromé školy nebývají omezeny věkem, naopak se mnohdy cíleně věnují malým dětem (již od 3 let) nebo naopak podporují výuku dospělých. V tomto směru je navíc výhodná časová flexibilita. Nijak výjimečná je možnost výuky dopoledne nebo naopak pozdě večer, některé školy umožňují navštěvovat lekce také nepravidelně s přihlédnutím k možnostem studenta. Velmi motivační jsou veřejná vystoupení, která většina škol pořádá. Oproti vystoupením na ZUŠ bývají pro žáky méně stresující, účinkující jsou vedeni k přirozené radosti z hudby.

Nelze však všeobecně shrnout výhody a nevýhody soukromých škol, protože rozdíly mezi nimi jsou obrovské. Na jednu stranu podporují individualitu žáka, na druhou stranu některé šetří tím, že výuka probíhá v několikačlenné skupině. Dá se říci, že se žákům snaží škola zprostředkovat co nejzábavnější přístup k výuce, někdy to ale může být až na škodu věci, pokud se na úkor základů kvalitní techniky vyučují ihned vytoužené písničky. Obrovské rozdíly jsou ve školném, zatímco kroužky probíhající na státních základních školách mívají spíše symbolické poplatky, školné za individuální výuku přes ISMFA jsou oproti tomu astronomické. Rozdílné je také zaměření jednotlivých škol. Zatímco na některých probíhá výuka téměř identicky jako na ZUŠ, s důrazem kladeným na dobré technické základy, jiné školy podporují výhradně moderní hudbu a příslušné hudební nástroje (keyboard, elektrická kytara).

Stejně tak odlišné jsou podmínky pro lektory na takových školách. Společným rysem bývá zaměstnání na dohodu nebo živnostenský list, soukromé školy zpravidla nezaměstnávají lektory na plný pracovní úvazek. Velké rozdíly jsou ale

v platovém ohodnocení a požadavcích na jejich aprobaci. Například v agenturách typu Fialka dojíždí lektor přes celé město na lekci, která trvá pouhých 30 minut. Tak se i z hodinové mzdy 200 Kč stane po zdanění přibližně 70 Kč za 30 minut práce a dalších cca 60 minut cesty. Tuto práci lze považovat spíše za brigádu ke studiu pedagogické školy, než za výdělečnou aktivitu sloužící k dlouhodobé obživě.

Naopak výborné platové podmínky srovnatelné se soukromým vyučováním jsou například na mezinárodních školách jako je ISMFA. Lektoři jsou vybíráni nejen podle hudebního vzdělání a zkušeností, ale také podle jazykových předpokladů, protože většina lekcí probíhá v angličtině nebo jiných jazycích. Taková výuka je výborná zkušenost nejen pro studenty, ale může přispět zajímavou částkou do rozpočtu také aktivně působícím interpretům. Lektoři sice i v tomto případě musí dojíždět k žákovi (ať už domů nebo do základních škol), i tak se ale cestování finančně vyplatí, zvláště pokud lektor vyučuje několik studentů za sebou, o což se škola aktivně snaží.

Závěrem lze říci, že soukromé školy získávají stále větší podíl na trhu s výukou hudby, přestože zatím fungují jen ve velkých městech. Ze strany žáka je ale nutné velmi pečlivě vybírat tu pravou školu a nenechat se ošálit jen zářivou grafikou webových stránek. Ze strany lektora je pak určitě nezbytné vybírat zaměstnání, které nabídne nejen finančně výhodné podmínky, ale také zajímavou praxi, nikoliv hlídání patnácti nevychovaných dětí v nedostatečně vybavené třídě.

2.3 Další typy vzdělávacích center

Aby výčet všech možností uměleckého školství byl kompletní, je nutné zmínit ještě domovy dětí a mládeže (dále jen DDM) a střediska volného času (dále jen SVČ). Tato centra se nachází téměř v každém větším městě po celé republice. Jde o příspěvkové organizace zřízené danými městy.

Centra nabízí pestrý rozsah kroužků od aerobiku přes výuku hudby až po pěstování kaktusů. Stejně tak organizují různé soutěže, letní tábory a další akce pro děti i dospělé. Není divu, že v takovém množství různých oborů nedosahuje ve většině případů výuka hudby takové úrovně jako by tomu bylo na ZUŠ. Jedním z důvodů může být i výběr učitele, na kterého zdaleka nebývají takové požadavky jako u konkurzů do uměleckých škol. Hlavní příčinu vidím ale ve skupinové výuce. Centra běžně nabízí skupinové lekce kytary nebo zobcové flétny, což se nikdy nemůže rovnat individuálnímu studiu. Zde bych pro úplnost měla dodat, že přípravné ročníky ZUŠ bývají také skupinové, přeci jen jde ale o přechodnou dobu a v hodině obvykle bývají pouze dvě děti najednou.

Na druhou stranu, i DDM mohou vykazovat velmi dobré výsledky v hudebním vzdělávání. Takovým příkladem může být například úspěšný dětský pěvecký sbor Rolnička fungující při DDM Prahy 2. Sbor má téměř čtyřicetiletou tradici, vystupuje po celém světě a pravidelně bývá oceňován na různých pěveckých soutěžích.

2.4 Soukromé vyučování

V současné době se stále více rozrůstá síť soukromých učitelů, především ve velkých městech. V naprosté většině případů dojíždí lektor k žákům domů, někteří učitelé vyučují také u sebe doma. Výuka je dostupnější i díky mnoha serverům, které se zprostředkování výuky věnují. Takovým portálem je například Hudebka. Z její nabídky je zjevné, že i soukromé vyučování odráží trend výuky klavíru a zpěvu, ale na rozdíl od soukromých škol lze nalézt učitele prakticky všech nástrojů i různých zaměření. Nechybí zde lektoři všech orchestrálních smyčcových a dechových nástrojů, které lze studovat na ZUŠ, ale svoje služby zde nabízí i bubeníci, cembalisté nebo dokonce cimbalisté. Stejně tak je možné najít lektora zaměřeného na klasickou hudbu s nejvyšším dostupným vzděláním i samouka, který nabízí za symbolickou cenu pomoc s aranžováním hudby.

Opět platí, že mezi jednotlivými učiteli jsou obrovské rozdíly a vyučování tedy může vypadat pokaždé zcela jinak. Zde jsou ale uvedeny hlavní výhody a nevýhody soukromé výuky z pohledu studenta i lektora.

Výhody soukromého vyučování:

- přizpůsobení individualitě žáka, jeho schopnostem i hudebnímu vkusu
- výuka není svázána osnovami a postupovými zkouškami
- časová flexibilita
- vyučování není omezeno věkem

Nevýhody soukromého vyučování:

- vyšší cena (oproti státním ZUŠ)
- menší motivace - zpravidla není možnost veřejně předvést nacvičený repertoár
- výuka probíhající u žáka doma se často odráží na koncentraci a menším pocitu zodpovědnosti při přípravě
- v mnoha případech méně zkušený pedagog
- nevhodné při přípravě na střední umělecké školy - kromě výjimek, kdy například žák navštěvuje ZUŠ a současně má soukromého učitele na pomoc se cvičením, doučením hudební teorie a podobně

Výhody soukromého učení z pohledu učitele:

- flexibilní pracovní doba

- individuální přístup k žákům
- vyšší hodinová sazba
- nulová administrativa

Nevýhody z pohledu učitele:

- nejistá práce, studenti často ruší lekce na poslední chvíli, odhlašují se bez udání důvodu
- čas strávený dojížděním
- lektori jsou zpravidla živnostníci, musí si tedy sami platit sociální i zdravotní pojištění
- minimální možnost výdělku o státních svátcích a školních prázdninách
- pokud učitel učí u sebe doma, musí zajistit veškeré pomůcky pro výuku (hudební nástroj, notové materiály)

2.5 Konzervatoře

Od převratu byly založeny také další konzervatoře. Oproti komunistické éře, kdy byly všechny školy státní, fungují v současnosti také konzervatoře církevní a soukromé. Státní školy však i nadále převládají, a přestože to není možné zcela generalizovat, mají zpravidla i vyšší úroveň.

V roce 1990 byla založena konzervatoř v Českých Budějovicích a také Konzervatoř a Vyšší odborná škola Jaroslava Ježka v Praze, která vznikla transformací školy známé pro veřejnost jako Lidová konzervatoř. Tato škola je jedinou konzervatoří v republice zaměřenou výhradně na hudbu populárního, jazzového a muzikálového žánru. Úzce specializovanou vzdělávací institucí je také Konzervatoř evangelické akademie, jejíž výuka začala v roce 1991 v Kroměříži a po 17 letech se přestěhovala do Olomouce. Snaha této školy je pokračovat v přerušené kontinuitě vývoje církevní hudební tradice. S podobným zaměřením byla v roce 1999 založena i Církevní střední varhanická škola. Ta je od roku 2006 přejmenována na Církevní konzervatoř Opava a nabízí vzdělání i v dalších oborech, které se specializují na duchovní hudbu.

Od roku 2007 funguje Mezinárodní konzervatoř Praha. Tato soukromá škola nabízí kromě výuky klasických hudebních nástrojů také různé netradiční obory, které se běžně na jiných středních školách neučí. Studovat lze například hru na lyru, etnický zpěv nebo rockovou operu. Školné za jeden školní rok činí 20 000 Kč.

Studium na konzervatoři je šestileté, po čtyřech letech se skládá maturitní zkouška, po šesti letech se končí absolutoriem. Absolvent konzervatoře má právo používat titul DiS.

2.6 Vysoké umělecké školy

Také po převratu hraje ve vzdělávání mladých hudebníků zásadní roli pražská Akademie múzických umění a brněnská Janáčkova akademie múzických umění. V roce 1991 byla založena také Ostravská univerzita. Její fakulta umění nabízí obdobné obory jako obě akademie s možností získat i stejný titul. Po standardně tříletém bakalářském studiu získávají absolventi titul bakalář umění (ve zkratce BcA.), na konci dvouletého magisterského studia mohou používat titul magistr umění (MgA.) a po doktorském studiu, které bývá v délce tři až pět let, je udělován titul doktor (Ph.D).

Studovat hudbu je ale v současnosti možné také na dalších vysokých školách. Na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy je široká nabídka hudebních oborů na katedře hudební výchovy. Fakulta nabízí kromě studia hudební výchovy také sbormistrovství a hru na nástroj. Podobně je možné studovat hudební nástroj nebo sólový zpěv také na Pedagogické fakultě na Univerzitě v Hradci Králové. Širokou nabídku hudebních oborů nabízí také Univerzita Palackého v Olomouci, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích nebo Západočeská univerzita v Plzni.

Kromě praktické hry na nástroj nebo zpěvu je možné studovat také hudební teorii. Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně nabízí obor hudební věda, stejně tak filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Muzikologie se vyučuje na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Absolventi výše zmíněných oborů získávají na rozdíl od studentů AMU, JAMU a Ostravské univerzity titul bakalář (Bc.) a magistr (Mgr.). Na konci doktorského studia je přidělován také titul doktor (Ph.D).

Od roku 1989 mohou v České republice poskytovat vzdělání také soukromé vysoké školy. V tomto případě je však jejich zájem o umění minimální, školy jsou zaměřeny především na masově vyhledávané obory jako je ekonomie nebo právo, z umění převažuje design.

3. Jak založit soukromou hudební školu

3.1 Předpoklady pro vznik úspěšné školy

Ve třetí, závěrečné části práce, je popsán postup při zakládání vlastní soukromé školy. Není zde myšlena soukromá ZUŠ, ale zařízení, které nespadá pod MŠMT. Zároveň je popsána škola, která má vlastní prostor pro výuku, nejedná se tedy o internetovou databázi lektorů nebo agenturu pouze sjednávající výuku mezi lektory a žáky.

Prvořadá je osobnost a schopnosti ředitele. Měl by bezesporu disponovat těmito vlastnostmi a schopnostmi:

- **Hudební vzdělání**
Těžko začít podnikat v jakémkoliv oboru bez základních znalostí. Nabízí se námitka, že ředitel školy nemusí hudbu sám vyučovat. Ulehčí ale značně situaci, pokud zakladatel školy umí výborně učit a tak si získá první spokojenou klientelu. Navíc je jen vhodné, aby stejně jako jiní manažeři prošel profesí, nad kterou bude mít jednou dohled. Při dalším růstu firmy si dokáže zvolit lépe zaměstnance a bude mít o jejich práci reálnější představu.
- **Všeobecné vzdělání**
Jako každý obchodník, i podnikatel v hudebním školství by měl mít povědomí o základech práva a účetnictví, zvláště pokud chce zaměstnávat další lektory. Zcela nezbytná je schopnost práce na počítači. O té bude ještě řeč v souvislosti s reklamou. Velkou výhodou je znalost cizích jazyků. Pokud se škola přímo nespécializuje na cizince, postačí angličtina na komunikační úrovni.
- **Organizační talent**
Schopnost, která se dá rozvíjet, ale nikoliv naučit. Pro ředitele školy je naprosto nezbytná a osobně ji považuji za nejdůležitější předpoklad pro hladký chod školy.
- **Komunikační dovednosti**
Pokud chce jednotlivec založit jakoukoliv hudební instituci, neobejde se bez dobrých komunikačních dovedností jak v psané, tak písemné podobě.

- Kreativita
Trh je plný organizací nabízejících neuvěřitelné množství možností, jak trávit volný čas. Každá nově zakládaná instituce tedy musí nabízet něco nového, čím zákazníky přiláká. I to je úkol ředitele.
- Odvaha
Schopných a všestranných lidí je mnoho. Ne každý má ale tu odvahu opustit jisté místo v zaměstnání a vydat se na riskantní cestu podnikatele.
- Charisma
V neposlední řadě je důležité i jakési neuchopitelné osobní kouzlo. Jakkoliv může být potenciální podnikatel inteligentní a schopný, pokud pro své vize nedokáže nikoho nadchnout, neuspěje.

Kromě schopného ředitele školy je mnoho dalších důležitých předpokladů k založení fungující školy:

- Vhodná lokalita
Soukromá škola se uживí pouze ve větších českých městech. Vzhledem ke konkurenci základních uměleckých škol by bylo zcela nesmyslné otevírat další školu v malé obci, v níž veškerou poptávku po výuce umění uspokojí místní ZUŠ.

Stejně tak je vhodné se i ve větších městech zamyslet nad rozmístěním konkurenčních vzdělávacích zařízení. Soukromá škola se může užit i v těsné blízkosti ZUŠ, pokud její kapacitu vysoce převyšuje počet zájemců. Nebylo by ale určitě vhodné otevírat soukromou úzce zaměřenou školu nedaleko obdobně prosperující firmy.

Samozřejmostí je dobrá dopravní dostupnost. V ideálním případě v centru města, rozhodně však na dobře přístupném místě. V Praze je nejvhodnější hledat lokalitu poblíž stanice metra. Nezanedbatelná je i možnost parkování.

- Dobré načasování

K úspěšnému rozjezdu školy napomáhá i dobré rozvržení začátku podnikání. Počet zájemců úzce souvisí se školním rokem. Ohromné množství rodičů i dospělých studentů se zajímá o výuku koncem srpna a během celého září. Nová vlna zájemců je kolem pololetí, tedy na začátku kalendářního roku. Po jarním útlumu se začínají hlásit noví žáci opět koncem června a výjimečně i během letních prázdnin na následující školní rok. Obecně je tedy dobré dát o sobě vědět již koncem školního roku, ale otevření školy směřovat jedinečně na září.

- Kapitál

Záleží na mnoha faktorech, jak nákladné bude rozjet konkrétní podnikání.

V zásadě je nutné počítat s těmito položkami:

1. Nákup nebo pronájem prostor k výuce
2. Zařízení školy včetně pomůcek pro výuku
3. Zřízení živnostenského listu (pokud není) 1000 Kč, v případě ohlášení další živnosti 500 Kč
4. Reklama
5. Případné další služby (rezervační systém apod.)

Náklady se mohou lišit v závislosti na lokalitě (ve větších městech jsou zpravidla vyšší nájmy, záleží také na dopravní dostupnosti). Rozdílly jsou v pořizovacích cenách nástrojů. Každému bodu bude věnována zvláštní pozornost v dalších kapitolách.

3.2 Podnikatelské plány

Ještě než se nadšený podnikatel vrhne do zařizování učebny, měl by si položit několik zásadních otázek:

- CO chci vytvořit?
- KOMU je má výuka určena?
- PROČ chci školu založit?

Je dobré se předem zamyslet nad samotným smyslem zakládání další firmy na trhu plném státních i soukromých škol. Jedna otázka vyvolává mnoho dalších: Je obor, v němž chci podnikat, opravdu tak atraktivní nejen pro mě, ale i pro širokou veřejnost? A není už poptávka po něm v naší malé zemi uspokojena? Na koho se zaměřím? Budou mojí cílovou skupinou děti nebo dospělí? Bude se věnovat moje škola jen jednomu konkrétnímu nástroji či žánru, nebo se budu snažit o co nejširší nabídku? Jaké další služby můžu nabídnout svým klientům ve srovnání s konkurencí? A co z toho budu mít já? Jsem ochoten intenzivně pracovat nejen jako pedagog, ale také zvládat administrativu spojenou s podnikáním, dokážu najít vhodnou učebnu i dostatek klientů, kteří mě užijí? A pokud ne, jaké mám jiné možnosti?

Tyto, a mnohé další otázky by si měl potenciální zakladatel školy včas odpovědět. Jeho vize mu totiž pomůžou hned s prvním úkolem – s přesnou specializací firmy a následně se zvolením vhodného názvu školy. Dále se zaměření promítá do loga, webových stránek i celkové prezentace firmy.

Nejde ale jen o zákazníka, ale především o to, aby sám zakladatel firmy byl ve své nové práci spokojený. Protože i když je krásné mít vlastní prosperující firmu, představuje podnikání mnohem náročnější formu obživy než klasická práce, v níž je běžná osmihodinová směna. Podnikatel i po příchodu domů musí nad svou školou přemýšlet, rozvíjet ji, ale především řešit praktické záležitosti, které jako by nikdy neměly konce.

Pokud si na všechny otázky dokáže člověk upřímně odpovědět, pak může přejít k praktickému zahájení podnikatelské činnosti.

Pojďme se tedy podívat na konkrétní úkoly, které podnikatele čekají.

3.3 Učebna

Prvním úkolem při zakládání soukromé školy je najít a zařídit vhodnou učebnu. Při hledání prostor pro výuku je důležité kromě již zmíněné lokality brát v potaz také nejbližší okolí, a sice koho bychom mohli naším hraním rušit. Není nic horšího, než zařídit školu a zjistit, že sousedé pro první pokusy začínajících saxofonistů nemají pochopení. Vřele tedy doporučuji ještě před samotným nastěhováním upozornit sousedy i správce domu na úmysl otevřít si hudební školu. Pokud jde o pronájem, je nutné uvést do nájemní smlouvy účel, k jakému si prostor pronajímáme a stanovit přesné podmínky, kdy je možné v učebně hrát. Ideální by byl samozřejmě vlastní rodinný dům, ale na začátku podnikání si tento luxus téměř nikdo nemůže dovolit.

Velkým problémem může být také akustika, proto je dobré si předem v místnosti na nástroj zahrát. Pokud se zvuk v místnosti až nadměrně tříští, může být řešením akustická pěna. Stejně tak se dá odhlučněním omezit i nadměrný hluk obtěžující sousedy. Velmi užitečné jsou akustické desky. V tomto případě je však nutné počítat s poměrně vysokou pořizovací cenou. Jeden metr čtvereční je momentálně k dostání za více než 500 Kč, při pokrytí celé stěny může jít tedy o velký zásah do rozpočtu.

Zařízení učebny je obecně nejnákladnější část při zřizování školy. Počínaje nábytkem, přes pomůcky k výuce až po nezbytné čisticí prostředky. Základem je kvalitní hudební nástroj. Je samozřejmě rozdíl, zda si žáci nosí nástroj vlastní, jako je tomu například u dechových nástrojů, nebo ho mají k dispozici na místě, jako v případě klavíru. V druhém případě je určitě nutné, aby byl nástroj ve výborném stavu a byl tak pro žáky i další motivací. Nutno dodat, že klavír (případně pianino) je dobré pořídit do učebny také k doprovodu dalších nástrojů a zpěvu, zjednodušuje výuku hudební teorie i intonace.

Důležitou podmínkou pro úspěšné fungování školy je i to, aby se studenti v učebně cítili dobře. Proto by se nemělo zapomínat na koberec, nástěnku, závěsy, obrazy nebo kytky.

I po samotném zařizení učebny je nutné počítat s pravidelnými náklady v podobě nájmu, energií, ale také údržby nástrojů.

3.4. Ohlášení živnosti

Před samotným zahájením podnikatelské činnosti je nutné získat k tomu oprávnění. Na začátku je zcela dostačující živnostenský list. Postup je následující:

1. Živnostenský úřad

Pokud zakladatel školy nepodnikal už dříve, je nutné nejdříve ohlásit živnost. To je možné osobně na kterémkoliv živnostenském úřadě nebo prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy. Jelikož jde o provozování volné živnosti, není třeba doložit potvrzení o odborné způsobilosti. Jediným předpokladem je plná svéprávnost a bezúhonnost.

Při ohlašování živnosti je třeba vyplnit jednotný registrační formulář, prostřednictvím kterého lze učinit na živnostenském úřadě podání i k dalším úřadům, tedy správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce.

Poplatek za ohlášení živnosti je 1000 Kč. V případě ohlášení další živnosti se platí 500 Kč bez ohledu na to, zda je současně ohlašována jedna nebo více živností. Je tedy dobré si rozmyslet do budoucna, jaké další činnosti by s provozováním školy mohly souviset (například pronájem nástrojů).

S ohlašováním živnosti je dobré ohlásit i provozovnu, k čemuž je nutný doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, tedy například smlouva o nájmu. S tím se pojí povinnost provozovnu řádně a viditelně zvenčí označit. Nesmí chybět především tyto údaje:

- Název firmy nebo jméno a příjmení
- Identifikační číslo osoby
- Adresa trvalého pobytu
- Adresa provozovny a předmět podnikání v této provozovně, u živnosti volné obor činnosti
- Datum zahájení provozování živnosti v provozovně
- Prodejní nebo provozní doba určená pro styk se spotřebiteli

2. Ostatní úřady

Pokud nebyla provedena registrace podle jednotného registračního formuláře, je nutné to udělat jednotlivě na příslušných úřadech a pojišťovně. Na finančním úřadě je nutné se registrovat k dani z příjmu fyzických osob, a to do 15 dnů ode dne, kdy byla samostatná činnost zahájena.

Dále je nutné registrovat se do 8 dnů na příslušné zdravotní pojišťovně a na správě sociálního zabezpečení. V tomto případě je důležité vědět, zda je nutné platit zálohy na zdravotní a sociální pojištění. To závisí na tom, zda je podnikání hlavní nebo vedlejší činností. Při hlavní činnosti je povinné platit zálohy hned od zahájení podnikání. Pokud jde o vedlejší činnost, doplácí se pojištění až po skončení roku po podání daňového přiznání. V případě nízkého zisku nebo ztráty se neplatí žádné poplatky.

3. Daňová evidence

Od začátku podnikání je dobré schovávat veškeré doklady. Díky tomu má podnikatel možnost se rozhodnout, zda bude danit paušálně, tedy procentem z příjmů nebo podle skutečných nákladů. Zvláště na začátku podnikání, kdy je výdajů nejvíce, se vyplatí druhá možnost.

3.5 Budování stálé klientely

Naprostou nejdůležitější částí je získání spokojených klientů. Pokud už zakladatel školy učil dříve, například soukromě, některé žáky si může jen převést do své nové firmy. Tím má o dost jednodušší pozici než ten, kdo začíná zcela od začátku. Výhoda je i v podobě kontaktů. Spokojení studenti velmi často doporučují výuku svým známým. To lze podpořit také motivační nabídkou slevy na školném při doporučení nového studenta. O nové škole se vyplatí informovat i bývalé žáky a na škodu není rozeslat email také všem kontaktům v adresáři, kteří by mohli jakkoliv se zprostředkováním klientů pomoci.

Druhým krokem je vytvoření profilu na serverech, které se přímo věnují zprostředkování výuky mezi lektory a žáky. Největší databází lektorů, zahrnující pedagogy všech oborů z celé České republiky, je již zmiňovaný server Hudebka. Prostřednictvím podobných serverů si lektor vytvoří profil, podle kterého se žáci mohou v nabídce orientovat. Mnohem lépe zde funguje prezentace jednotlivého lektora, než profil školy. Žáky totiž zajímá nejen dosažené vzdělání a zkušenosti, ale podle fotografie se mohou rozhodnout i o tom, zda jim je jejich budoucí učitel sympatický. Školy jako takové působí poněkud anonymně. Tyto databáze fungují v mnoha případech mnohem lépe než jakákoliv prezentace samotné školy. Servery si za zprostředkování výuky nechávají platit, ať jednorázově nebo za každou odučenou hodinu, přesto jde o levný a velmi efektivní způsob, jak o sobě dát veřejnosti vědět.

Kromě databází lektorů je vhodné napsat inzeráty i na další servery zabývající se inzercí. Nefungují zdaleka tolik jako specializované stránky na výuku hudby a doučování, ale přesto mohou občas oslovit i zájemce o hru na nástroj. V tomto případě doporučuji výhradně ty servery, které jsou zdarma, investic je na začátku podnikání i tak dost. Je nutné jen dát pozor na to, že inzeráty je třeba pravidelně aktualizovat.

V dnešní době je nemyslitelné obejít se bez stránky na Facebooku. Vytvoření profilu firmy je jednoduché a zdarma. Dokonce i případná reklama vychází finančně poměrně výhodně. Nutno však dodat, že Facebook i přes slibné cílení na správnou skupinu lidí nepřináší nové zákazníky tak, jak by se dalo očekávat. Důvodem může být to, že je Facebook nezávazný a přehlcený různorodými

informacemi. Pravda je ale taková, že se přes tuto sociální síť vážní zájemci o hru na nástroj nehlásí.

Mnohem víc než ke zprostředkování nových žáků se Facebook hodí ke stmelení komunity současných studentů. Možnost pozvat žáky na koncert nebo upozornit na různé novinky jsou výhodou jak pro školu, tak pro studenty. Facebook lze využívat také ke sdílení nahrávek a dalších informací, které mohou zájemce o hru na nástroj inspirovat. Škola tak o sobě může dávat neustále vědět.

V neposlední řadě je tato sociální síť vhodná pro recenzi firmy, uživatelé mohou snadno napsat hodnocení na stránku školy. Facebook samozřejmě zajímá jen určitou věkovou skupinu. Nejvíce ho využívají svobodní a bezdětní žáci ve věku 20 až 40 let.

Naopak rodiče dětí spíše než na Facebook zavítají na webové stránky firmy. Proto je vytvoření webových stránek dalším logickým krokem k získání klientely. Pokud si však správce stránek přímo nezaplatí reklamu, hlásí se díky nim zpočátku jen velmi málo žáků. Stránky fungují spíše jako zdroj informací pro ty, kteří se o škole doslechnou jinde a chtějí se dozvědět víc. Teprve postupem času začínají i webové stránky fungovat jako opravdový zdroj nových studentů.

V případě, že se žáci nehlásí podle očekávání, existuje další výdobytek moderní doby, a to slevové servery. Ty zajišťují díky spolupráci s nejrůznějšími firmami služby i zboží za výhodnější ceny. Největší, nejznámější a nejdůvěryhodnější mezi českými slevovými servery je bezesporu Slevomat. Výhodný je nejen pro zákazníky, ale funguje zároveň jako výborná reklama pro firmy. Ty se totiž dostávají do povědomí i těch lidí, kteří si zrovna voucher nekoupí.

Prodej voucherů na výuku hudby přes podobné slevové portály má však svá úskalí. Osobně mám zkušenost s prodejem voucherů na Slevomatu a přestože spolupráce byla výborná, finančně se mi tato reklama nevyplatila. Slevové servery fungují na tom principu, že firma nabídne službu či zboží s výraznou slevou. Nutno dodat, že Slevomat opravdu kontroluje stálou cenu na stránkách firem, s nimiž spolupracuje, aby nedošlo ke klamání zákazníka. Z této zlevněné ceny jdou ale navíc další procenta Slevomatu (od 25 do 40%). Čím větší provize pro Slevomat, tím lepší propagace firmy. V reálu tedy z poskytnuté služby zákazníkovi dostane firma jen zlomek běžné ceny. Pokud tedy sleva pro

zákazníky činila 50% a z toho je dalších 30% určeno Slevomatu, firma (v tomto případě hudební škola) si vydělá pouze 35 % z normální částky.

Slevomat je založen na principu, že se spokojení zákazníci vrací i za plnou cenu. V hudební škole je ale ten problém, že sám zákazník musí vyvinout poměrně velkou snahu, aby měla výuka výsledky. Mnoho těch, kteří si chtěli pouze vyzkoušet, zda by jim hra na nástroj šla, jsou zklamaní, když zjistí, že pro dosažení výsledků by museli nejdříve zakoupit nástroj a ještě začít cvičit. Navíc mnoho z těch, kteří nakupují na Slevomatu, nejsou poté ochotni zaplatit plnou částku. Vůbec nejhorším případem jsou vouchery určené jako překvapení pro někoho blízkého. V mnoha případech obdarovaný vlastně o výuku zájem nemá, jen tedy odchodí předepsaný počet lekcí. V mém případě se ozvalo jen 13 lidí z 15, kteří si voucher koupili, dvěma propadl úplně. Nabízeli jsme 3 nebo 5 lekcí hry na nástroj a téměř nikdo nevyužil plný počet hodin. Zákazníkům Slevomatu jako by nevadilo, že o zlevněnou lekci přijdou. Ze všech 13 lidí si další lekci za plnou cenu koupili jen dva, ani jeden z nich ale nechodí pravidelně.

Z tohoto důvodu bych doporučila Slevomat spíše k prodeji voucherů na kolektivní výuku, pokud je to možné (workshopy, skupinová výuka kytary nebo saxofonu), pouze na doplnění počtu studentů. Spíše bych odrazovala od snah hledat studenty k individuální výuce na podobných serverech. Je to ale rozhodně další způsob reklamy, který se v dnešní době vyplatí znát.

Kromě propagace na internetu je vhodné mít také natištěné letáky nebo plakáty. Ty lze roznést do odpovídajících zařízení v dané lokalitě, například do škol nebo do kaváren. Letáky by měly být stručné, přehledné a měly by být zajímavě graficky řešené. Jejich nevýhodou je to, že dnešní společnost je propagačními materiály zahlcená. U vstupu do základních i mateřských škol bývá letáků tolik, že už jim prakticky nikdo nevěnuje pozornost. Ideální forma propagace do škol by měla být založena spíše na osobním přístupu. Velmi by pomohlo oslovit přímo školu nebo učitele hudební výchovy. Zajímavým způsobem by se daly využít různé výchovné koncerty. Takový propracovaný přístup k zákazníkovi by si ale už žádal větší pozornost, na což zpravidla nebývá při rozjždění podnikání čas ani zkušenosti.

Podobně jako se mi neosvědčilo roznášení letáků do škol, nezafungovalo ani anonymní rozdávání letáků u metra a na jiných frekventovaných místech. Tento

způsob reklamy mi nepřinesl jediného zákazníka. Osobně se mi vyplatilo spíše letáky dát těm, kteří už o výuku projeví zájem například pro své známé.

V souvislosti s touto tematikou je určitě nutné zmínit časté lákadlo nových firem různého zaměření, a to nabídku první lekce zdarma. Z mé zkušenosti má tato akce asi stejný dopad jako prodej voucherů na slevových portálech. V mnoha případech si chtějí lidé jen nezávazně zkusit něco nového, ale ve skutečnosti nemají vůbec v úmyslu se hudbě věnovat. Ti, kteří mají vážný zájem, se totiž podle ceny nerozhodují.

Odlišná situace je pouze u dětí. Rodiče někdy mohou váhat, zda soukromá škola je pro jejich dítě to pravé. Někdy mají dokonce již špatné zkušenosti z předchozí výuky hudby. V tom případě může být nezávazná lekce zdarma jednoduché řešení, které zpravidla rychle rozhodne ve prospěch soukromé školy.

Ve chvíli, kdy už firma prosperuje, doporučuji lekce zdarma zcela zrušit. Podnikatel tak snadno vyselektuje neperspektivní zákazníky. Maximálně lze zkusit kompromis v podobě slevy 50% na první lekci v případě následného zakoupení celého balíčku.

Najít žáky je první krok, neméně důležité je si je také udržet, což si žádá dlouhodobější práci. Naprosto zásadní je osobnost lektora. Musí být schopný poutavou formou předat žákům nové dovednosti, ale zároveň být také trpělivý a vytvářet během vyučování příjemnou atmosféru. Pokud umí žáka pro hudbu nadchnout, pak je předpoklad, že se budou žáci stále vracet a školu doporučovat i svým známým. Pro zakladatele nové soukromé školy to tedy znamená buď výborně učit, nebo najít schopné lektory. Tomuto tématu bude ještě věnována pozornost dále.

Školu však musí od konkurence odlišovat ještě něco víc než výborná výuka. Velmi důležité pro budování stálé klientely jsou například tyto body:

- Časová flexibilita

Mnoho dospělých studentů má dlouhou pracovní dobu nebo nepravidelné směny, proto je třeba se umět přizpůsobit. Osobně nabízím výuku od 9:30 až do 21:00. Právě kvůli studentům s nepravidelnou pracovní dobou se vyplatí rezervační systém. Ten, který používáme v naší škole, se nazývá Reservio a poplatek za něj se pohybuje už od 199 Kč za měsíc. Systém

velmi ulehčuje práci lektorů s neustálým domlouváním a přehazováním lekcí.

- Motivace

Aby studenty výuka bavila, ale zároveň měli snahu na sobě dále pracovat, je velmi důležité jim zajistit příležitost předvést veřejně svůj nacvičený repertoár. Pro děti organizujeme koncerty na HAMU, kde si mohou zahrát na koncertní křídlo a je to vždy obrovská satisfakce nejen pro ně samotné, ale také pro jejich rodiče a lektory. Naopak dospělí vyžadují poněkud odlišný přístup, spíše než svázané koncertní prostředí jim vyhovuje uvolněná atmosféra hudebních kaváren. Nutno říci, že i pro ně je to velká událost, na kterou se vždy těší a velmi je to posunuje dopředu.

Veřejné vystupování přesto nemusí vyhovovat všem a je to pro některé studenty až moc velký stres. Pro takové žáky může být ideální zase jiná forma motivace, například komorní hra. V naší škole umožňujeme studentům dechových nástrojů skupinové korepetice, které mají nejen tu výhodu, že si žák zahraje s doprovodem klavíru, ale zároveň slyší i pokroky ostatních studentů.

Obrovskou inspirací je pro žáky také vystoupení vlastních lektorů nebo jakýkoliv jiný koncert. Užitečné je také doporučit zajímavou nahrávku nebo knihu související s hudbou. Všechno jsou to drobnosti, které hrají velkou roli v celkové spokojenosti studenta s výukou.

- Pomoc s výběrem vhodného nástroje, pronájem nástrojů

Správný výběr nástroje hraje ve výuce obrovskou roli. V mnoha případech ale nemá žák s touto problematikou žádné zkušenosti. Je i v zájmu školy, aby byl žák s výběrem spokojen a v souvislosti s tím i motivován k dalšímu sebevzdělávání. Někdy stačí jen poradit prodejnu nebo typ nástroje, jindy je lepší se na nástroj s žákem zajít podívat osobně. Podobné je to i s údržbou nástrojů, je důležité umět žákovi poradit, čeho se vyvarovat a co naopak přispívá k dlouhé životnosti nástroje. Některé školy přímo spolupracují se schopnými nástrojaři nebo ladiči. Z mé zkušenosti je na tuto poměrně důležitou věc na ZUŠ jen málo času a stejně tak ne všichni soukromí lektoři se chtějí zabývat i dalšími záležitostmi mimo výuku. I proto je tato služba dalším nadstandardem soukromých škol.

Některé soukromé školy nabízí rovněž pronájem nástrojů, což je nejen marketingový tah, ale zároveň další zdroj příjmů.

Někdy ani sebelepší nabídka nestačí a žák zkrátka nemá vytrvalost nebo čas, aby chodil na lekce pravidelně, mnozí se dokonce odhlásí úplně i uprostřed školního roku. Z tohoto důvodu škola musí striktně stanovit podmínky, aby se před takovými zákazníky chránila. Pravidla pro docházku by měla být uvedena přinejmenším na webových stránkách nebo ještě lépe v přihlášce, kterou každý žák na začátku spolupráce podepíše. K nejdůležitějším bodům, které by na přihlášce neměly chybět, patří platební podmínky – jak a kdy probíhá platba, ceník uvedené služby a do jakého data je lekce možné vybrat, případně jak je možné docházku ukončit. Stejně tak je dobré uvést, na jak dlouho je uvedený ceník zaručen, pro případ, že škola bude chtít v budoucnu zvednout ceny.

Velmi důležité je rozmyslet si přesné podmínky pro zrušení lekce. Ideální je nastavit si, jak dlouho před lekcí je ještě možné ji bezplatně zrušit. Stejně tak je vhodné stanovit, jaká pravidla platí pro zrušení lekce školou, například z důvodu nemoci lektora.

I přes všechny snahy je zcela normální, že se žáci s nadšením přihlásí, ale z různých důvodů jejich nadšení brzy opadne a postupně přestávají chodit úplně. To je častý rys dospělých studentů, kteří se s oblibou vymlouvají na práci, stěhování, děti i jiné zájmy. Z toho důvodu je dobré žádného žáka neodmítat, ale spíše mít vždy klientů v rezervě o něco víc. Pokud už kapacita školy opravdu nestačí, je dobré se se zájemci domluvit na následující školní rok nebo období, s možností, že v případě volného místa má škola okamžitě náhradníka. Je ale vždy lepší počítat s určitou mírou fluktuace.

3.6 Zaměstnanci

Každá škola má samozřejmě zcela rozdílný vývoj a hned od začátku její existence v ní může být zainteresováno i několik lektorů. Uvedený model tedy platí pouze na školu, která se soustředí kolem jednoho učitele i ředitele v jedné osobě. Pokud se škole daří, dříve nebo později přijde moment, kdy už není pro jednoho člověka zvládnutelné celodenní učení i rozvíjení firmy. V takové chvíli, samozřejmě za předpokladu, že cílem školy je další rozvoj, je nutné najít dalšího lektora.

Zvláště v případě, že jde o velmi malou firmu, je důležité vybírat zaměstnance nejen podle aprobace a zkušeností, ale také podle toho, jak se s daným člověkem bude spolupracovat. I proto je dobré se nejdříve informovat na doporučení v okruhu známých působících v daném oboru. Teprve potom přichází na řadu další možnosti. Velmi se vyplácí oslovit přímo studenty konzervatoří nebo vysokých uměleckých škol. Další možností je již zmiňovaný server Hudebka. Ten totiž nemusí fungovat jen ke hledání žáků, ale také může posloužit jako inspirace při hledání zaměstnanců. Až posledním krokem je klasická inzerce, ta se ale při hledání lektorů hudby prakticky nevyplatí, protože jde o příliš úzce zaměřený obor.

Soukromé školy zpravidla zaměstnávají na dohodu o provedení práce. Dohoda je pro rozjíždějící se podnik naprosto ideální varianta. Zaměstnavatele zprošťuje veškerých poplatků za pojištění, pokud pracovní doba nepřesáhne 300 hodin za rok a plat 10 000 korun za měsíc. Zaměstnavatel tedy strhává z platu pouze 15% daň, v případě podepsaného prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob vyplácí mzdu nezdaněnou.

Tyto počty jsou velmi důležité pro odhad platu zaměstnance. Zpravidla není možné nadsadit cenu individuální lekce nad určitou hranici. Jen málokdo si může dovolit účtovat přes 500 Kč za 45 minutovou lekci jako již zmiňovaná ISMFA. Proto je dobré uvážit, kolik procent půjde zaměstnavateli a kolik zaměstnanci. I po zdanění by měl být výdělek pro učitele motivující. Je nutné brát v úvahu, že zaměstnanec si vydělá jen to, co skutečně odpracuje, nemá tedy během prázdnin nebo nemoci nárok na odměnu. I tak by se mu ale měla práce pro soukromou školu vyplatit, právě díky vyšší mzdě za hodinu. Je to velmi důležité, protože najít dobrého lektora není v dnešní době obrovských možností snadné. A pokud

už ho škola najde, je v jejím zájmu, aby byl v práci spokojen, a to po všech stránkách. Není vůbec výjimkou, a to nejen v hudebních oborech, že si lektoři své žáky přetahují ze školy či agentury a pak je vyučují sami. I to je jeden z důvodů, proč není radno svým podřízeným příliš „utahovat opasky“. Navíc v případě lepší nabídky lektor nebude dlouho váhat. Změny učitelů jsou nepříjemné nejen pro žáky, ale také pro pověst školy.

Nutno dodat, že k celkové spokojenosti zaměstnanců přispívá také přátelské prostředí na pracovišti. Například právě v ISMFA se k lektorům nadřízení chovají jako k sobě rovným a vztah je založen na vzájemné důvěře. Spíše než o dohled nad pracovníky usilují o celkové fungování systému, snaží se vybrat každému individuálnímu žákovi toho pravého lektora tak, aby byli všichni spokojení. Tento zahraniční model možná nemusí fungovat i u nás, nicméně princip je velmi inspirující. Další výhodou práce pro soukromou školu je prakticky nulová administrativa a možnost se přizpůsobit potřebám žáka, nikoliv stanoveným osnovám.

Na druhou stranu je třeba velmi striktně stanovit podmínky, které lektor bude povinen dodržovat. Nejedná se jen o svědomitou výuku, ale je dobré se předem domluvit, zda bude mít učitel povinnost připravovat žáky na koncerty a další akce, za jakých podmínek se jich bude sám účastnit. Neměla by se opomíjet otázka zodpovědnosti za žáka i vybavení učebny. Velmi přesně se musí stanovit podmínky pro zrušení lekce lektorem a je důležité probrat otázku platového ohodnocení.

3.7 Další rozvoj firmy

Na několika předchozích stránkách jsem nastínila základní body, kterým se žádný zakladatel školy nevyhne. V žádném případě to ale neznamená, že tento stručný postup zajistí trvale hladký chod školy. I ve vzdělávání, snad víc než kde jinde, je nutné neustále něco inovovat a vylepšovat. Některé větší soukromé školy nabízejí pro své lektory vzdělávací semináře, zajišťují jim podobně jako na státních školách stále se rozšiřující archiv not, jen s tím rozdílem, že jsou noty zpravidla v digitální podobě. Pro žáky zase mnoho škol pořádá různá soustředění, workshopy i dětské hudební tábory. Výhodné pro obě strany může být možnost pronájmu nástrojů.

Podnikatel ale bohužel neřeší jen neustálý rozvoj firmy, ale také spoustu překážek a problémů, které mu nečekaně zkříží cestu. Ať jsou to problémy s určitými žáky, špatnou volbou zaměstnance, nebo nečekané starosti s prostory, v nichž výuka probíhá. Proto je nutné být neustále ve střehu a přizpůsobovat se dané situaci.

Platí to ale i naopak. Zatímco si dělá ředitel školy starosti s propagací, občas ho překvapí, jak se některé problémy samy vyřeší. Tak například není lepší reklamy, než když jeden spokojený žák přivede do školy dalších několik zájemců.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem si dala za cíl zmapovat téma soukromých hudebních škol v České republice. Kvůli lepší orientaci v dané problematice jsem první část věnovala výhradně historii hudebního vzdělávání v českých zemích. Z mnoha věcí bychom si mohli vzít příklad i dnes. Obrovským rozdílem je například počet hodin hudební výchovy v minulosti a na současných základních školách. Hudební školství vychovávalo také mnohem všestrannějšího hudebníka než dnes. K získání dobré práce v oboru zdaleka nestačilo jen výborně hrát na jeden hudební nástroj, ale samozřejmostí bylo ovládnutí několika nástrojů, zpěv, hra generálbasu, řízení souboru nebo kompozice. V dnešní době jsou vychovávaní výhradně umělci zaměřeni na perfektní zvládnutí jednoho nástroje, většina z nich je navíc vedena k sólové kariéře. O to těžší je potom vstup do zaměstnání. V praxi je žádaná spíše schopnost hrát v orchestru nebo v komorních uskupeních než sólové vystupování. Klavíristé využijí mnohem více zkušenosti s korepeticí než bravurní zvládnutí Chopinových etud. Ti, kteří zamíří na pedagogickou dráhu, musí v mnoha případech začínat zcela od začátku s nedostatečnými znalostmi a zkušenostmi. Zcela minimální pozornost je věnována také výuce improvizace. Zatímco dříve byla kompozice běžnou součástí výuky, v dnešní době si jen málokterý žák ZUŠ dokáže poradit s doprovodem lidové písničky. Ve všech těchto případech by bylo řešením dbát na všestrannou výchovu mladého hudebníka, tak jako tomu bylo v minulosti.

Ovšem s mnohými problémy, které řešili hudebníci dříve, se potýkáme i dnes. Stejně jako na přelomu 19. a 20. století vychází i nyní ze středních a vysokých uměleckých škol přehnaně vysoký počet absolventů, z nichž zdaleka ne každý má vlohy k hudební kariéře. Také řešíme problém nedostatečného finančního ocenění hudebníků. Tak jako dříve, i dnes jsou muzikanti nuceni pracovat na více místech najednou. Přestože jsou výbornými profesionály ve svých oborech, přebíhají mezi prací v orchestru a na hudebních školách. A stejně jako v minulosti, i nyní je obrovský rozdíl mezi platy hudebníků u nás a v zahraničí.

Druhá část mé práce mapovala výuku hudby v současnosti, především na základním stupni hudebního vzdělání. Podle husté sítě základních uměleckých škol, velkého počtu soukromých lektorů i mnoha specializovaných soukromých škol lze soudit, že zájem o hudební vzdělání v Čechách stále trvá a prakticky každý zájemce o studium má možnost se učit hrát na nástroj nebo zpívat.

Hlavním cílem práce byla závěrečná třetí část, pojednávající o postupu založení soukromé hudební školy v českém prostředí. Vzhledem k tomu, že jsem si vše vyzkoušela na vlastní kůži v uplynulých dvou letech, vycházela jsem především z vlastní praxe. Zpětně mohu říci, že po dvou letech udělala naše malá firma obrovský pokrok. Začínala jsem pouze s jediným žákem a nyní má klavírní oddělení již plnou kapacitu. Na druhou stranu mě čeká ve srovnání se zavedenými školami ještě dlouhá cesta. Do budoucna by bylo třeba navázat spolupráci s prodejny hudebních nástrojů, což zatím funguje jen pro dechové nástroje. Teorii, která je momentálně v nabídce pro dospělé, bych ráda zpřístupnila zábavnou formou i dětem. Dále bych chtěla rozvíjet výuku improvizace, nejlépe ve spolupráci s profesionálem zaměřeným tímto směrem. Velmi oblíbená je také komorní hra v různých podobách, kterou by bylo třeba rozšířit. V případě zájmu budou následovat i další hudební nástroje.

Podnikání je nikdy nekončící proces, čeká mě tedy ještě dlouhá cesta. Pevně ale doufám, že zájem o hudbu bude i v budoucnu stále tak velký, jako je tomu v současné době.

Literatura a internetové zdroje

Autorský kolektiv: *Hudba v českých dějinách. Od středověku do nové doby.*
Praha 1989

Církevní konzervatoř Opava. [online]. 2016 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z
<http://www.konzervator.cz/>

Církevní konzervatoř Opava. Wikipedia. [online]. 2016 [cit. 2016-04-12].
Dostupné z
https://cs.wikipedia.org/wiki/C%C3%ADrkevn%C3%AD_konzervato%C5%99_Opava

Černá, Lucie. Porovnání oborů. Hudební věda. [online]. 2016 [cit. 2016-04-12].
Dostupné z <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/porovnani-oboru-hudebni-veda>

Dětské centrum Fialka. [online]. 2016 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z
<http://www.centrumfialka.cz/>

Doktorské studium. Katedra muzikologie. [online]. 2016 [cit. 2016-04-12].
Dostupné z http://www.muzikologie.upol.cz/studium/doktorske_studium.html

Harmony. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z www.harmony.cz

Historie JAMU. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z
<http://www.jamu.cz/o-nas/historie-jamu/>

Historie Pražské konzervatoře. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z
<http://www.prgcons.cz/historie>

Hudební škola Yamaha. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z
<http://www.yamahakurzy.cz/>

Hudebka.cz. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z www.hudebka.cz

International School of Music and Fine Arts, Prague. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.musicschoolprague.com/en>

iZUŠ. Seznam základních uměleckých škol v ČR. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z
https://www.izus.cz/kontakt/seznam_zakladnich_umeleckych_skol_v_cr/

Jak začít podnikání. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.jakpodnikat.cz/jak-zacit-podnikani.php>

Janáčková konzervatoř a Gymnázium v Ostravě. Wikipedia. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan%C3%A1%C4%8Dkova_konzervato%C5%99_a_Gymn%C3%A1zium_v_Ostrav%C4%9B

Katedra skladby HAMU. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://katedraskladby.hamu.cz/studijni-info/formy-studia>

Kessnerová, Kateřina. Bakalářská práce. [online]. 2012 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z https://is.muni.cz/th/351041/pedf_b/Bakalarska_prace_Kessnerova.pdf

Konzervatoř. Wikipedia. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Konzervato%C5%99>

Konzervatoř České Budějovice. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.konzervatorcb.cz/index.php/charakteristika-skoly>

Konzervatoř Evangelické akademie. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://konzervatorolomouc-kea.cz/historie>

Konzervatoř Jaroslava Ježka. Wikipedia. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Konzervato%C5%99_Jaroslava_Je%C5%BEka

Mezinárodní konzervatoř Praha. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z <http://www.konzervatorpraha.eu/>

Minulost a současnost Hudební a taneční fakulty AMU. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <https://www.hamu.cz/fakulta/minulost-a-soucasnost>

Ohlášení živnosti. ipodnikatel.cz. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z <http://www.ipodnikatel.cz/Zalozeni-zivnosti/ohlaseni-zivnosti-formulare-a-spravni-poplatky.html>

O nás. Dětský pěvecký sbor Rolnička. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z <http://rolnicka-praha.cz/>

Ostravská univerzita v Ostravě. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.osu.cz/index.php?kategorie=55>

O škole. Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově postižené. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <https://www.kjd.cz/index.php?pg=o-skole>

Označení provozovny, ukončení činnosti provozovny a další povinnosti. ipodnikatel.cz. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z <http://www.ipodnikatel.cz/Zahajeni-podnikani/provozovna-povinnosti-podnikatele-tykajici-se-oznaceni-vedeni-zrizeni-i-zruseni-provozovny/Oznaceni-provozovny-ukoncení-cinnosti-provozovny-a-dalsi-povinnosti.html>

Pedagogická fakulta. Organizační struktura. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.pedf.cuni.cz/PEDF-72.html?cat=prac&org=1573>

Populární zpěv. ZUŠ Praha 6. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.zuspraha6.net/?p=226>

Pražská konzervatoř. Wikipedia. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%B5%BEsk%C3%A1_konzervato%C5%99

Reservio. Online rezervační systém zdarma. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z www.reservio.com

Rocková škola. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.rockovaskola.cz/>

Slevomat. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <https://www.slevomat.cz>

Sklenářová, Karolína. Historie a současnost varhanické školy v Brně. [online]. 2009 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <https://theses.cz/id/tocbc1>

Soukromá škola populárního zpěvu. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.popularni-zpev.cz/>

Škola moderního zpěvu. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <https://www.modernizpev.cz/>

Univerzita Hradec Králové. Studijní obory. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z <https://www.uhk.cz/cs-CZ/PDF/Studium/Studijni-obory.aspx>

Univerzita Karlova. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.cuni.cz/UK-374.html>

Varhanická škola v Praze. Wikipedia. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Varhanick%C3%A1_%C5%A1kola_v_Praze

Wunderbaro. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.wunderbaro.cz/>

Živnost volná pro fyzické osoby s bydlištěm na území ČR. BusinessInfo.cz. [online]. 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zivnost-volna-fo-bydliste-uzemi-cr-4883.html>

Živnostenský zákon. Zákony centrum.cz. [online]. 2016 [cit. 2016-04-25]. Dostupné z <http://zakony.centrum.cz/zivnostensky-zakon/cast-1-hlava-2-paragraf-17>